

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

2023

Leena Lauos

HYVÄ OPISKELIJA-OHJAAJA- VERKKOMATERIAALI

– Perusteet hyvään ohjaukseen

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, Kliininen
asiantuntijuus

2023 | 63 + 5

Leena Lauos

HYVÄ OPISKELIJA OHJAAJA, VERKKOMATERIAALI -Perusteet hyvään ohjaukseen.

Tässä ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä tuotettiin hyvään opiskelijaohjaukseen liittyvää verkko-opetusmateriaalia kansainvälisen Biomedical Laboratory Science Academyn (BLS Academy) verkkosivuille BioTriCK hankkeen käyttöön sekä Turun yliopistollisen keskussairaalan (Tyks) käytössä olevalle verkko-oppimisalustalle (Moodle). Opinnäytetyön toimeksianto tuli BioTriCK-hankkeelta.

Verkko-opetusmateriaalin tuottamista varten teetettiin tutkimuksellisenä osuutena erilliset avoimet kyselyt bioanalyttikko-opiskelijoille sekä heidän käytännön harjoittelun ohjaajilleen. Tämän lisäksi hankittiin aiheeseen liittyvää teoretista kirjallisuuskatsauksen muodossa sekä muiden kirjallisuushakujen kautta.

Kyselytulosten perusteella sekä opiskelijat ja ohjaajat toivoivat enemmän kiireettömämpää ohjausta ja resursoitua aikaa ohjaamiseen. Opiskelijat toivoivat säännöllistä palautteen antoa ja ohjaajat toivat esille haluavansa kehittää palautteenanto- ja ohjauskeskustelutaitojaan.

Ohjaajat vaihtuvat laboratorioympäristössä usein, mahdollisesti työpisteiden mukaan. Opiskelijoilla ei välttämättä ole opiskelijavastaavan lisäksi erillistä nimettyä yksittäistä omaohjaajaa. Tämän opinnäytetyön kyselytulosten perusteella ohjaajien vaihtuvuus ja erilaiset työtavat koettiin pääasiassa haasteena mutta näissä nähtiin myös joitain hyviäkin puolia.

Tärkeää olisi, että kaikilla ohjaajilla olisi perusosaamista ja tietoa hyvästä opiskelijan ohjauksesta. Tämä yhtenäistäisi myös opiskelijaohjauksen laatua. Tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen hakutulosten perusteella saatavilla on hyvin vähän bioanalyttikko-opiskelijoille ja heidän ohjaajilleen teetettyjä tutkimuksia tai niitä on vaikea löytää.

Asiasanat: Ohjaus, Ohjaaja, Harjoittelu, Bioanalyttikko, Verkko-oppiminen

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Master's Degree, Master of Advanced Nursing Practice

2023 | 63 + 5

Leena Lauos

GOOD STUDENT ADVISOR, E-LEARNING MATERIALS - Basics, how to guide students in a workfield.

This Master's thesis was focused on creating e-learning materials that give the basics of how to be a good student advisor in the workfield. E-learning materials were produced for the BioTriCK-project and published in the international Biomedical Laboratory Science Academys (BLS Academy) website and in the Moodle e-learning platform used by Turku University Hospital (Tyks). The assignment for this thesis came from the BioTriCK-project.

For the research part of the project, two different questionnaires were made for biomedical laboratory scientists and their advisors in the workfield. Further information about good student advising were gained with a literature review and other literature searches.

Based on the survey results, both students and advisors wished for more patience in student guidance and more resourced time for student supervision. The students hoped for regular feedback and the advisors wanted to develop their feedback skills.

Advisors can change often in the laboratory. Based on the survey results of this thesis, changes in supervisors and different ways of working habits were mainly seen as a challenge, but there was also seen some good aspects.

It would be important if all supervisors had basic skills and knowledge of good student guidance. It would also develop the quality of student guidance. Based on the search results of this literature review, there is very few studies made to the biomedical laboratory scientists and their advisors about good student guidance or those studies are hard to find.

Keywords: Guidance, Clinical practise, Biomedical laboratory scientist, E-learning

Sisältö

Käytetyt lyhenteet tai sanasto	6
1 Johdanto	7
2 Teoreettiset lähtökohdat	9
2.1 Ohjattu harjoittelu	9
2.2 Käytännön ohjaajan määritelmä	12
2.3 Hyvä ja taitava käytännön ohjaaja	14
2.3.1 Ohjausosaaminen	14
2.3.2 Hyvän käytännön ohjaajan ominaisuuksia	16
2.3.3 Ohjauksen tavoitteet ja palautteen antaminen	18
2.3.4 Ohjaajien koulutus ja motivaatio ohjaukseen	21
2.3.5 Verkko-oppimismateriaali	22
3 Kehittämiprojektin tausta, tarkoitus ja tavoitteet	24
3.1 Kehittämiprojektin tausta, tarkoitus ja tavoite	24
3.2 Opinnäytetyön idea ja aikataulukutus	27
4 Kehittämiprojektiin liittyvän tutkimuksen toteutus	28
4.1 Metodologiset lähtökohdat	28
4.2 Tiedon keruu kirjallisuusaineiston avulla	29
4.3 Kyselytutkimuksen teettäminen ja kohderyhmän valinta	31
4.4 Aineiston analysointi	33
5 Kyselytulokset	34
6 Kehittämiprojektin tuotos ja johtopäätökset	44
7 Kehittämiprojektin ja siihen liittyvän tutkimuksen arviointi sekä jatkotutkimusaiheet	51
7.1 Eettisyys ja hyvä tieteellinen käytäntö	51
7.2 Kehittämiprojektin luotettavuuden arviointi	52
7.3 Jatkotutkimusaiheet	57

Liitteet

Liite 1: Kirjallisuushakukoonti.

Liite 2: Kirjallisuushaun tulos

Liite 3: Saatekirje ohjaajat

Liite 4: Saatekirje opiskelijat

Kuvat

Kuva 3: BioTriCK-logo	25
Kuva 2: Opinnäytetyön toteutuksen vaiheet.....	27
Kuva 1: Kirjallisuuskatsauksen valintaprosessi	30
Kuva 4: Esimerkkikuva verkko-oppimismateriaalista. Palautteen antaminen....	44
Kuva 5: Esimerkkikuva (2) verkko-oppimismateriaaleista. Hyvän ohjaajan ominaisuuksia.	45
Kuva 6: Esimerkkikuva (3) verkko-oppimismateriaaleista. Ohjausosaamisen syventäminen.....	45

Taulukot

Taulukko 1: Hyvän käytännön ohjaajan ominaisuuksia.	34
Taulukko 2: Mitä hyviä ominaisuuksia ohjaajat haluaisivat itsessään kehittää ja mitä opiskelijat olisivat kaivanneet lisää.	37
Taulukko 3: Vastaukset teemoitettuna kysymykseen ”Tuleeko mieleesi jotakin muuta ”hyvä ohjaja”-aiheeseen liittyen.	40
Taulukko 4: SWOT-analyysi.	55

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

Lyhenne	Lyhenteen selitys
BioTriCK	BLS Triangular Centre of Knowledge
BLS Academy	Biomedical Laboratory Science Academy
CLES+T	Clinical Learning Environment and Supervision + Teacher –Scale
EI	Emotional intelligence (tunneäly)
GDPR	General Data Protection Regulation
HTK	Hyvä tieteellinen käytäntö
IF	Impact factor eli vaikuttavuuskerroin
Tyks	Turun yliopistollinen keskussairaala
Varha	Varsinais-Suomen hyvinvointialue
VSSH	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
YAMK	Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

1 Johdanto

Tässä ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä tuotettiin hyvään opiskelijaohjaukseen liittyvää verkko-opetusmateriaalia kansainvälisen BioTriCK-hankkeen käyttöön. Materiaalia jaetaan Biomedical Laboratory Science Academyn (BLS Academy) verkkosivuille sekä Turun yliopistollisen keskussairaalan (Tyks) käytössä olevalle verkko-oppimisalustalle (Moodle). Opinnäytetyö ja siihen liittyvä opiskelijaohjaukseen liittyvä kehittämisprojekti tehtiin osana kansainvälistä BioTriCK-hanketta, jossa Turun ammattikorkeakoulu on mukana. Verkko-opintomateriaalin tuottaminen oli myös tämän opinnäytetyön tarkoitus eli kehittämisprojektin päämäärä. Opinnäytetyön tavoitteena on jakaa perusteita hyvästä käytännön harjoittelun ohjauksesta mahdollisimman monelle käytännön ohjaajalle ja samalla parantaa ja yhtenäistää opiskelijaohjauksen laatua.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksellisenä osuutena teetettiin erilliset kyselyt bioanalyytikko-opiskelijoille sekä heidän ohjaajilleen. Teoriatietoa aiheen taustalle hankittiin muun muassa kirjallisuuskatsauksen avulla. Kyselytutkimusten, kirjallisuuskatsauksen ja muiden kirjallisuuslähteiden avulla tuotettiin verkko-opintomateriaalia, joka sopii kaikille käytännön työelämän ohjaajille alasta riippumatta. Materiaalin toteuttamisessa pidettiin kuitenkin erityisesti mielessä laboratoriossa tapahtuvan harjoittelun haasteet. Bioanalyytikko-opiskelijat suorittavat vaihtelevan pituiset harjoittelujaksot useammassa kliinisen laboratorion työpisteessä, joten ohjaajatkin vaihtuvat useasti. (Turun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2022.)

Tähän yamk-opinnäytetyöhön liittyvän kirjallisuushaun perusteella kehittämisprojektin tekijä huomasi, että bioanalyytikko-opiskelijoihin ja heidän ohjaukseensa liittyvää tutkimusmateriaalia ei ole paljoa saatavilla tai sitä on vaikea löytää. Kuitenkin kyselyvastaukset ovat lähes samansuuntaisia kuin kirjallisuushausta poimituille sairaanhoitajaopiskeijoille toteutetuissa aiemmissä tutkimuksissa saadut tutkimustulokset. Kyselytulosten perusteella ohjaajat

toivoivat muun muassa resursoitua aikaa ohjaamiseen. Myös opiskelijat toivat esille toivovansa ohjaajilta kiireettömämpää ja kärsivällisempää ohjausta. Ohjaajat toivat esille haluavansa kehittää palautteenanto- ja ohjauskeskustelutaitojaan ja opiskelijat toivoivat säännöllisempää ja jatkuvaa palautteenantoa. Myös ohjaajien vaihtuvuutta ja erilaisia toimintatapoja kommentoitiin opiskelijoiden vastauksissa.

Verkko-opintomateriaalia otetaan käyttöön tämän opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen ja se on vapaasti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen käytettävissä sekä löytyy englanninkielisenä BioTriCK-hankkeen verkkosivustolta.

Tässä opinnäytetyössä ohjatusta työelämään sijoittuvasta harjoittelusta käytetään termiä käytännön harjoittelu ja työelämässä toimivasta opiskelijaohjaajasta nimitystä käytännön ohjaaja. Osittain käytetään myös lyhyempiä nimityksiä ohjaaja ja harjoittelu.

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Ohjattu harjoittelu

Merkittävä osa työelämätaitojen, ammatillisuuden ja osaamisen kehittymisestä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa tapahtuu työpaikoilla työssäoppimisena (toisen asteen koulutus) tai ammattitaitoa edistävänä harjoitteluna (ammattikorkeakoulutus). (Opiskelijaohjauksen laatusuositukset 2017, 4.)

Opiskelijoiden ohjaus harjoittelussa ja työssäoppimisessa kuuluu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työhön. Ohjauksella on keskeinen merkitys opiskelijan oppimisessa ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Käytännön harjoittelussa opiskelija oppii tietoja, taitoja ja asenteita, joita koulutuksen tavoitteet häneltä edellyttävät. (Kääriäinen ym. 2018.) Työssäoppimisen tai ammattitaitoa edistävän harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattiopintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin. Opiskelija on tarkoitus perehdyttää tietojen, taitojen ja alaan liittyvien arvojen ja eettisten periaatteiden soveltamiseen työelämässä. (Opiskelijaohjauksen laatusuositukset 2017, 4.)

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin kuuluu perus- ja ammattiopintoja, vapaasti valittavia opintoja, ammattitaitoa edistävää harjoittelua sekä opinnäytetyö. Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (Finlex® 1995, 256/1995.)

Ohjauksella yhteistoiminnallisesti tuetaan ja edistetään ohjattavan oppimis-, kasvu-, työ- ja ongelmanratkaisuprosesseja. Tarkoituksena on ohjattavan toimijuuden vahvistuminen. Vaikka ohjausprosessit ovat hyvin henkilökohtaisia ja yksilöllisiä sekä kokemuksellisesti värittyneitä, niitä jäsennetään aina jaetun kielen ja yhteisten kulttuurillisten merkitysten avulla yhteistyössä toimien. Yhteistyön onnistuminen on usein olennaista ohjauksenkin onnistumiselle. Parhaimmassa tapauksessa ohjaus onnistuu molempien ohjattavan ja ohjaajan näkökulmasta. Prosessien kautta ohjattava löytää tyydyttäviä, tietoisia ja

perusteltuja ratkaisuja koulutus- ja uravalintaansa. Ohjattavat löytävät ohjauksen avulla oman paikkansa työyhteisössä ja tunnistavat motivaationsa olla mukana ja kehittävät joustavia toimintatapoja työyhteisössä toimiseen. (Vehviläinen 2014 & 2020.)

Ohjausprosessilla voidaan hahmottaa alku, kesto ja loppu sekä prosessin kulku ja kehityskaari. Se on etenevää ja tavoitteellista toimintaa. (Vehviläinen 2014 & 2020.) Opintojen alkuvaiheessa ohjaaja on malli, tuki ja turva, jolloin opiskelija ei kyseenalaista ohjaajan toimintaa ja ajattelumalleja vaan ottaa enemmänkin mallia ohjaajan työarvoista ja asenteista. Opiskelun keskivaiheessa ohjaajalta odotetaan tasa-arvoista yhteistyökumppanuutta ja opiskelijan arvostamista. Loppuvaiheessa opiskelija ohjaajalla tulee olla kykyä pohtia ja keskustella opiskelijan kanssa reflektiivisesti työhön liittyvistä asioista. (Kääriäinen ym. 2018.)

Reflektoinnille on oleellista ihmetteleminen ja kyseleminen, jonka johdosta asiat tulevat esiin uudella tavalla. Ohjaustilanteessa reflektointi on tapahtumaan liittyvää tietoista ajattelua, joka voi johtaa uudenlaiseen ymmärrykseen. Reflektio toimii keinona yhdistää teoriaa ja omaa henkilökohtaista uskomusjärjestelmää. Parhaimmillaan reflektiossa tarkastellaankin omia uskomuksia, jolloin pystytään tavoittelemaan käyttöteoriaa omien tavoitteiden ja toiminnan välille. Reflektointi on syvälinen itsetutkiskelu- ja löytämisprosessi, jonka avulla voi oppia tutkimaan ja tietoisesti jäsentämään kokemuksiaan ja laajentamaan tietoisuuttaan ajattelun avulla. Reflektiokäsite kuitenkin ei ole yksiselitteinen asia vaan ennemminkin tärkeä termi, jota voidaan käyttää lukuisissa eri toiminnoissa. (Ojanen 2000, 73-77.)

Hyvän oppimisympäristön keskeisenä tavoitteena voidaan pitää sitä, että ympäristö tukee oppijan korkeatasoisen tiedon ja osaamisen kehittymistä. Hyvä oppimisympäristö tukee opiskelijan ongelmanratkaisukyvyä ja kriittisen ajattelun kehittymistä, itseohjautuvaa oppimista ja oppijan taitoa soveltaa tietoa erilaisissa yhteyksissä. (Leino-Kilpi 2018.)

Kumpulainen (2017) käy läpi YAMK-opinnäytetyössään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin CLES+T-kyselyn opiskelijapalautteiden vastauksia avoimeen kysymykseen koskien opiskelijaohjausta. Avoimessa kysymyksessä kartoitettiin ”Mitä muuta haluaisit kertoa harjoittelujaksoon liittyen? Voit myös antaa vapaasti palautetta tähän”. Kumpulainen (2017, 31-33) kertoo tutkimusanalyysissään opiskelijoiden kokeneen, että hyvin järjestetyssä harjoittelussa opiskelijalle oli nimetty omaohjaaja etukäteen ja työvuorot ohjaajan kanssa oli suunniteltu yhteensopiviksi. Ennakkoon valmistautuneisuus näkyi myös siinä, että työvuorot oli suunniteltu etukäteen ja hänelle oli lähetetty kannustava ”ennakkokirje”, joka sisälsi tietoa harjoittelupaikasta ja siitä, mitä tietoa tulisi kerrata etukäteen. Opiskelijat kaipasivat materiaalia jo etukäteen liittyen organisaation ja yksikön toimintaan. Yleisperehdytystilaisuus koettiin hyvänä yleistiedotuskanavana. Tärkeänä koettiin kattava perehdytys tiloihin, toimintatapoihin ja turvallisuusasioihin ennen työpisteeseen sijoittamista.

Frimanin (2018, 25-27) YAMK-opinnäytetyössä kuvataan mielipiteitä ja ajatuksia, joita kolmella työsuhteessa tapahtuvassa harjoittelussa olleella sairaanhoitajaopiskelijalla heräsi harjoittelujakson aikana. Opiskelijoiden harjoittelun aikaisissa päiväkirjoissa ja keskusteluissa tuli korostuneesti esille harjoittelupaikassa ollut hyvä vastaanotto sekä positiivinen, kannustava ja ammattitaitoinen työyhteisö. Opiskelijat kokivat ohjauksen olleen pääasiallisesti innostunutta ja motivoivaa mutta toisinaan kireä ilmapiiri ja ristiriidat saivat opiskelijoillekin kiusallisen olotilan. Työyhteisön erilaiset persoonat ja heidän käytöksensä vaikuttavat yleiseen työilmapiiriin.

Nuutinen (2018, 49) on osana YAMK-opinnäytetyötään perehtynyt yleisesti opiskelijanohjaukseen ja erityisesti bioanalyttikko-opiskelijoiden ohjaukseen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä. Perehtymisen taustalta opinnäytetyössä laadittiin opiskelijaohjausprosessikuvaukset VSSH:n verkkosivuille. Nuutinen tuo esille, että hänen tekemänsä kirjallisuuskatsauksen tulosten perusteella tulisi panostaa erityisesti opiskelijakohtaiseen ohjaukseen ja siihen, että koulussa opittu teoretieto ja käytännön työ nivoutuvat opiskelijalle yhtenäiseksi

kokonaisuudeksi. Nuutinen tuo esille, että myös käytännön ohjeita tulisi päivittää vastaamaan opiskelijan tarpeita.

González-García ym. (2021, 690-693) tutkimuksessa analysoitiin sairaanhoitajaopiskelijoilta valmiiksi kerättyä CLES+T-kyselyaineistoa. Tutkimuksen tuloksena todettiin, että ne opiskelijat joiden harjoittelujakso oli pidempikestoinen, olivat yleisesti tyytyväisempiä kliiniseen harjoitteluunsa sekä ohjaajaansa ja oppimisympäristöönsä. Opiskelijat, jotka pitivät harjoittelujaksonsa onnistumisen kannalta ohjaajaa kaikkein tärkeimpänä, esimerkiksi ohjaavaa opettajaakin tärkeämpänä henkilönä, olivat tyytyväisempiä harjoittelujaksoonsa. Tutkimuksen mukaan optimaalinen kliinisen harjoittelujakson kesto on noin 7 viikkoa.

2.2 Käytännön ohjaajan määritelmä

Yleisesti on tapana, että harjoittelupaikalta nimetään opiskelijalle yksi ohjaaja, jota kutsutaan esimerkiksi lähiohjaajaksi, omaohjaajaksi, nimetyksi ohjaajaksi tai henkilökohtaiseksi ohjaajaksi. Opiskelijaohjaaja voi olla kuka tahansa hoitohenkilökunnasta, joka ohjaa opiskelijaa harjoittelujakson aikana. Lisäksi työyksikössä on opiskelijavastaava, jonka tehtäviin kuuluu työyksikön opiskelija-asioiden koordinointi. Opiskelijavastaava toimii myös linkkinä oppilaitoksen ja oman työyksikkönsä eli harjoittelupaikan välillä. (Kääriäinen ym. 2018.)

Opiskelijoiden on todettu olevan tyytyväisempiä, mikäli heillä on harjoittelujakson aikana ollut nimetty ohjaaja. Opiskelijavastaavien opiskelijaohjausosaaminen, ohjausmotivaatio, toimintatavat ja käytänteiden tunteminen on arvioitu paremmaksi kuin muilla nimikkeillä toimivien, joilla ei ole välttämättä niin selkeää roolia opiskelijan ohjauksessa. Opiskelijaohjaajien työkokemus vaikuttaa työyksikön ohjauskäytänteiden tuntemiseen ja ohjaajien koulutuksella voidaan vaikuttaa ohjauskäytänteiden hallitsemiseen ja laadukkaan ohjauksen kehittämiseen. Erityisesti ne ohjaajat, jotka ovat käyneet opiskelijaohjauskoulutuksen kokevat, että pystyvät tukemaan opiskelijaa tasokkaammin. (Kääriäinen ym. 2018.)

Pitkäsen ym. (2018, 144-146) tutkimuksessa lähetettiin CLES+T-online-kyselyt harjoittelujaksonsa päättäneille sairaanhoitajaopiskelijoille (N=1973). Kyselyiden tarkoituksena oli kartoittaa terveydenhuollon opiskelijoiden arviota kliinisestä oppimisympäristöstä ja ohjauksesta sekä tunnistaa mitkä tekijät vaikuttavat tähän arvioon. Kyselyn mukaan ne sairaanhoitajaopiskeijat, joilla ei ollut nimettyä ohjaajaa, joiden ohjaus ei toteutunut suunnitellusti tai joiden ohjaaja vaihtui kesken harjoittelua, arvioivat ohjaussuhteen huonommaksi kuin ne, joilla oli nimetty ohjaaja tai ohjaus toteutui kuten alun perin oli määritelty. Mitä enemmän nimetyltä ohjaajalta saatiin kasvokkain palautetta, sitä paremmaksi ohjaussuhde koettiin.

Ohjaajalla on asiantuntija- ja professionaalista valtaa ja hänellä voi olla myös henkilökohtaista arvovaltaa. Ohjaajalla on usein mahdollisuus osallistua päätöksiin, jotka määrittelevät ohjattavan oppimispolun. Hänellä voi olla suoraan mahdollisuus vaikuttaa ohjausprosessin etenemiseen tai lopputulokseen esimerkiksi arvioinnin muodossa. Ohjaajalla on usein lukuisia kokemuksia vastaavista tilanteista mutta ohjattavalle tilanteet ovat ainutkertaisia. Ohjattava on usein ohjaustilanteessa haavoittuvammassa asemassa ja ohjaukseen liittyvät asiat ovat hänelle henkilökohtaisesti merkityksellisiä ja voivat olla lisäksi vaikeita tai kuormittavia. (Vehviläinen 2014 & 2020.)

Vehviläinen (2014 & 2020) kertoo oppaassaan omista järjestämistään pedagogisista ohjauskoulutuksista, joissa ohjausta tekevät ihmiset ovat tuoneet esille sitä, että voi olla vaikea löytää tasapaino ohjauksen ja omien ajatusten sekä näkemysten esille tuomisen välille. Kuinka paljon on tarpeen antaa neuvoja tai vuorostaan vapauksia opiskelijan omien näkemysten vaikuttaa hänen oppimisprosessiinsa. Ohjaajia on mietityttänyt myös rajan määrittäminen ohjaamisen määrän ja opiskelijalta vaadittavan oman työn välille. Vehviläinen mainitsee kuitenkin, että ohjaus on ohjattavan itsekseen tulemisen prosessi, joka tulisi hyväksyä ohjauksen ytimeen, jotta voi kehittyä ohjaajana ja kehittää ohjausta työyhteisössä.

2.3 Hyvä ja taitava käytännön ohjaaja

2.3.1 Ohjausosaaminen

Ohjausosaaminen rakentuu kolmesta osa-alueesta, joita ovat ohjauksen tiedollinen ulottuvuus, ohjaustiedon yksilöllinen ja yhteisöllinen luominen ja jäsentäminen sekä osallistuminen ohjauksellisen yhteisön toimintaan (Metsävuori ja Mäntsälä 2011, 9). Opiskelijanohjausosaaminen koostuu taidoista tukea opiskelijan oppimisprosessia, ohjata opiskelijaa tavoitteellisesti, antaa opiskelijalle palautetta ja arvioida opiskelijaa keskustellen opiskelijan kanssa vastavuoroisesti. Ohjaajan on hyvä kysyä arvioidessaan opiskelijaa, millainen hänen oma käsityksensä on palautteesta ja arvioinnista ja miten hän sitä pystyy käsittelemään. Ohjaaja voi kysyä opiskelijalta, miten hän kokee harjoittelun onnistuneen tai miten arvioi itse omaa asennettaan. Opiskelijat kokevat myös, että palautetta tulisi antaa enemmän ja pitkin harjoittelua ja, että ohjaajat voisivat enemmänkin tulla seuraamaan opiskelijan suoriutumista annetuista tehtävistä ja antaa suoriutumisesta palautetta. (Kääriäinen ym. 2018.)

Ohjausasiantuntijuuden kehittyminen on prosessi, johon tarvitaan ohjauksellisesti suuntautunut työyhteisö. Ohjausosaaminen vaatii kehittyäkseen koulutusta ohjauksen tietoperustasta, ohjauksellisista taidoista ja suhtautumistavoista. (Metsävuori ja Mäntsälä 2011,9.) Opiskelijaohjauksen laatusuosituksen mukaan ohjaajan tulee olla tietoinen roolistaan ohjaajana, olla sitoutunut ohjaukseen ja olla sisäistänyt opetusvelvollisuutensa sekä siihen liittyvät tehtävät. Opiskelijalle tulee luoda avoin ja turvallinen ilmapiiri oppimiselle. (Opiskelijaohjauksen laatusuositukset 2017, 15.)

Jokainen työyhteisössä on roolimalli ja esikuva ympäristölleen, josta toiset ottavat mallia ja perustelevat peilaten omaa käyttäytymistään (Ahonen & Lohtaja-Ahonen 2014, 27). Opiskelijaohjauksen laatusuosituksen mukaan (2017) harjoitteluyksikön ja henkilöstön tulee muun muassa olla opiskelijamyönteisiä ja aktiivisia opiskelijanohjauksessa. Opiskelijat tulisi ottaa aktiivisesti mukaan

moniammatilliseen toimintaan ja henkilöstön olla tietoinen opiskelijan oppimis- ja ohjausprosessista ja eri toimijoiden rooleista.

Opiskelijaohjaustoiminnan tulisi olla näyttöön perustuvaa ja perusteltua ja toimintaa tulisi ohjata organisaation strategia ja arvot. Opiskelijanohjauksessa tulisi käyttää monipuolisesti ja innovatiivisesti oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä. Mahdollisiin ongelmiin ja epäkohtiin tulisi puuttua välittömästi. (Opiskelijaohjauksen laatusuositukset 2017, 9.)

Frimanin (2018, 29-31) YAMK-opinnäytetyön tuloksista käy ilmi ohjaajien saaneen kiitosta kärsivällisyydestä sekä yksilöllisen oppimisen huomioimisesta. Vaikka koko työyhteisö otti vastuuta opiskelijanohjauksesta, koettiin tiivis ohjaussuhde valittujen opiskelijanohjaajien kanssa positiiviseksi elementiksi ja ohjauksen keskittäminen opiskelijavastaaville hyväksi asiaksi. Ohjaajien ammattitaitoa ihasteltiin. Jatkuva palautteenannon ja säännöllisten keskustelujen koettiin lisäävän motivaatiota ja tuovan itsevarmuutta omasta osaamisesta.

Lindgrenin (2020, 4-7) Tehylle tekemästä selvityksestä käy ilmi, että opiskelijan kokemat ristiriitaiset tunteet harjoittelupaikassa osaamisen hyödyntämättä jättämisestä sekä alisuoriutumisesta voi johtaa usein jopa alan vaihtoon. Harjoittelusta saadut negatiiviset kokemukset voivat saada opiskelijan pohtimaan valitsemansa alan miellekyttä jo heti alkumetreillä. Opiskelijoiden mielestä merkittävin osa onnistunutta harjoittelua liittyy ohjaajaan ja siihen, onko ohjaukseen varattu aikaa.

Mentoroinnissa omaohjaaja eli mentori tukee ja edistää aktorin eli ohjattavan oppimista, osaamista ja ammatillista kasvua. Mentoroinnin sisältöön vaikuttaa muun muassa aktorin kysymykset, tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet. Aktorin kanssa käydään mentorointikeskusteluja, jotka perustuvat luottamuksellisuuteen, sitoutumiseen ja avoimuuteen. Mentoroinnissa on keskeistä tavoitteiden asettaminen ja niihin pyrkiminen. Mentorointiprosessi on vahvasti kehittymislähtöinen sekä vuorovaikutteinen ja myös ohjaava mentori oppii ja kehittyy prosessin aikana. (Kanniainen ym. 2017.)

2.3.2 Hyvän käytännön ohjaajan ominaisuuksia

Ohjaajan positiivinen asenne opiskelijaa, omaa työtä ja työyhteisöä sekä ohjaajana toimimista kohtaan edesauttaa opiskelijoiden oppimista, ohjauksen onnistumista sekä ohjaussuhteen toimivuutta. Opiskelijat arvostavat hyvää yhteistyötä ja -henkeä sekä ilmapiiriä, jossa he voivat avoimesti ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään. Opiskelijat myös toivovat saavansa ohjauksen lisäksi vastuuta. (Elomaa ym. 2008, 29.)

Vijayananthan (2016, s. 13-14) ym. tutkimuksessa selvitettiin ryhmähaastatteluiden avulla sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia kliinisestä harjoittelusta. Haastatteluryhmiä oli kuusi ja niissä oli 7-10 hoitajaopiskelijaa. Haastateltavien mukaan hyvä kliinisen työn ohjaaja on kannustava, opastava sekä hyvä roolimalli ja sellainen joka aidosti ottaa huomioon opiskelijan tarpeet ja ajattelee opiskelijan parasta. Syyttely ja moittiminen söi opiskelijoiden motivaatiota. He kokivat lannistuvansa, mikäli heille huudetaan, erityisesti muiden läsnäollessa.

Dalen (2013, 1-3; 7) ym. tutkimuksessa kartoitettiin, minkälaiset asiat kliinisessä harjoittelussa luovat sairaanhoitajaopiskelijoille hyviä oppimiskokemuksia. Tutkimus tehtiin ryhmähaastatteluna (N=7), jossa harjoittelujaksonsa läpikäyneet hoitotyön kandidit kertoivat asioita, joiden kokivat luovan hyvät olosuhteet kliiniseen oppimiseen ja oppimismotivaatioon harjoittelujakson aikana. Opiskelijat kokivat tärkeäksi, että he tunsivat olonsa tervetulleeksi ja, että ohjaajat olivat muun muassa tietoisia opiskelijan nimestä. Hyvän opiskelijaohjaajan koettiin olevan avoin, ystävällinen, osallistava ja joustava. Säännöllinen palautteenanto ja reflektointi sekä sopivasti haastavien tehtävien osoittaminen koettiin positiivisena. Yhtenä tärkeimpänä hyvän ohjaajan ominaisuutena mainittiin, että opiskelijan ja ohjaajan välillä vallitsee turvallinen kumppanuussuhde.

Honkavuon (2020, 1229-1231) tutkimuksessa kartoitettiin, miten ohjaajan ja opiskelijan välille on mahdollista muodostua opettavainen, välittävä ja rakentava suhde käytännön harjoittelun aikana. Tutkimuksen haastateltiin pienryhmissä yhteensä 21 sairaanhoitajaopiskelijaa ja tutkimukseen kuului myös kyselyosuus.

Honkavuo mainitsee tutkimuksessaan, että harjoittelujakson käytännönohjaajan opetusvastuulle kuuluu tukea opiskelijan ammatillista kasvua, auttaa ja turvata heitä haastavissa tilanteissa, opastaa heitä eteenpäin ja jakaa teoreettista informaatiota ja käytännön tietoa opiskelijalle. Ohjaajan tulisi huomioida opiskelijan oppimistarpeet ja kohdella heitä yksilöinä. Hyvä ohjaaja ottaa myös haasteelliset asiat puheeksi edesauttaakseen muutosta ja kehitystä opiskelijan toiminnassa. Valtaroolit tulisi laittaa sivuun ja ohjaustilanteiden tulisi perustua molemmin puoliseen kunnioitukseen ja arvostukseen.

Omidin ym. tutkimuksessa (2016, 2-5) perehdyttiin Golemanin tunneälymalliin (emotional intelligence, EI). Tämän mallin sekä aiemmin julkaistujen hyvän kliinisen ohjaajan kriteereitä kartoittavan kirjallisuuden pohjalta he poimivat 12 toimintaa, joita tunneälyä omaavalla käytännön ohjaajalla tulisi olla. He tuovat esille, että hyvän emotionaalisen (EI) itsetuntemuksen omaavat ohjaajat pyrkivät hallitsemaan tunnetilojaan ja välttämään epämiellyttävien voimakkaiden tunteiden tuomista ohjaustilanteisiin väsymyksestä ja kuormittumisestaan huolimatta. He pysyvät ohjaustilanteessa rauhallisena ja ovat motivoituneita ohjaukseen sekä kannustavat eri tavoin opiskelijaa oppimistilanteissa. Tunneälyä omaava ohjaaja hyväksyy opiskelijoiden väliset eroavaisuudet ja tunnistaa eri yksilöiden tarpeet ja tunteet ohjaustilanteissa. Tunneälymallin mukainen ohjaaja saa opiskelijan tuntemaan olonsa tervetulleeksi, ottaa kontaktia opiskelijaan, kutsuu nimellä sekä osaa huomioida myös sanatonta viestintää. Opiskelija tuntee voivansa tuoda esille ohjaajan seurassa huoliaan ja mietteitään sekä esittää vapaasti kysymyksiä. Hyvän tunneälyn omaava ohjaaja tietää ohjauksen taustateoriaa ja kykenee keksimään ohjaukseensa luovia ratkaisuja. Hän tunnistaa opiskelijoiden yksilölliset taidot ja antaa tuottavaa palautetta. Palautetta antaessaan hän kuulee myös opiskelijan mielipiteitä.

Mielekkyyden ja tarkoituksellisuuden tunteet syntyvät omakohtaisuuden kokemuksesta eli siitä, että johonkin asiaan, johon haluamme vaikuttaa, on henkilökohtainen kosketus. Tämä luo palkitsevuutta, merkityksellisyyttä ja edesauttaa motivaatiota ja sitoutuneisuutta asian suhteen. Omakohtaisuus taas tarkoittaa jotakin itselle tärkeää, hyödyllistä ja hauskaa ja joka on linjassa oman

arvomaailman kanssa. Tunteiden voimakkuus sekä niiden ilmaisun ja reagoinnin tavat vaihtelevat paljon ihmisten välillä. Toiset kokevat ja ilmaisevat tunteitaan voimakkaasti ja toiset hillitymmin, oman temperamentin mukaan. Tunteet heräävät usein syystä mutta voivat olla epätarkkoja ja jäsentymättömiä. Järkeä tarvitaan tunteiden tasapainottamiseksi. (mieli.fi 2022.)

Työyhteisöön sopivassa tunteidenkäsittelyssä haastavia tunteita, kuten pettymyksen tai suuttumuksen ilmausta lievennetään. Myönteisiä tunteita tuodaan esiin ja vahvistetaan esimerkiksi positiivista palautetta antamalla. Työpaikalla jokainen on vastuussa omista tunteista ja työyhteisön tunneilmastoon vaikuttamisesta. Ristiriitoja on pyrittävä käsittelemään mahdollisuuksien mukaan heti niiden ilmetessä. (mieli.fi 2022.)

2.3.3 Ohjauksen tavoitteet ja palautteen antaminen

Tuomikosken (2019, 75) sairaanhoitajaopiskelijoille ja sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjaajille teettämän tutkimuksen mukaan opiskelijalähtöinen arviointi osoittautui merkittävimmäksi ja haasteellisimmaksi opiskelijaohjauksen osa-alueeksi. Sairaanhoitajat arvioivat oman opiskelijalähtöisen arviointinsa tyydyttävän tasoiseksi.

Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillista ja persoonallista kasvua, kriittisen ajattelun kehittymistä kliinistä päättelyä, oppimista sekä ammatillisia taitoja yhdistäen teoriaa ja käytäntöä (Kääriäinen ym. 2018). Palautteella ei kuitenkaan saisi leimata palautteen saajaa hänen persoonansa perusteella. Monet asiat voidaan hoitaa useammalla eri tavalla. Vertailu syyllistää tavalla, joka vie palautteenannon sivuraiteille ja heikentää keskinäisiä suhteita. (Silvennoinen & Tilli 2017, 25; 116.) Kaikki palaute ei ole oppimisen kannalta hyödyllistä, vaan joskus palautteesta voi olla myös haittaa. Atjosen (2007, 55) kirjassa ”Hyvä, paha arviointi” esitetään tutkimustuloksia, joiden mukaan keskimäärin palaute parantaa suoritusta (60%) mutta jopa 40%:ssa tapauksista (n=131) palaute johti kuitenkin suoriutumisen laskuun. Tällöin palaute kohdistui henkilöön ja henkilöiden keskinäiseen vertailuun ei yksilön tekemään työhön. Positiivisen

vaikutuksen aiheuttaneessa palautteenannossa keskityttiin myös siihen, miten edetään, jotta tavoitteet saavutetaan eikä pelkästään siihen, mitä tulisi parantaa.

Palautteen tulisi toimia kimmokkeena oppimisen oikea-aikaiselle tukemiselle ja oppilaalla tulisi olla palautteen saatuaan mahdollisuus parantaa tulostaan, jotta arviointi tapahtuisi oppimista varten. Palautteen tulisi aktivoida oppilaan ajattelua ja suunnata oppilaan katsetta tulevaan. Palautteessa tulisi myös huomioida tunteiden merkitys ja positiivisen minäkuvan vaikutus oppimismotivaatioon. Oppilaan olisi saatava harjoitella turvallisesti myös epäonnistumista. Tällä on mitä parhain kyky tuupata oppimista eteenpäin ja lisätä oppilaan hiljaista tietoa. Parhaimmillaan sosiaalinen tuki voimaannuttaa oppilaan ylittämään itsensä ja löytämään epäonnistumisen keskellä sellaisia voimavaroja, joita ei edes tiennyt omaavansa. (Atjonen 2007, 55-56.) Keskittymällä myönteisiin asioihin palautteen antaja osoittaa arvostavansa toisen toimintaa ja myös mahdollisia sattuneita erehdyksiä, virheitä ja väärinkäsityksiä. Yrittämisestä annetut keuhut saavat ihmisen yrittämään vaikeuksista huolimatta entistä kovemmin. Se mihin palautteenannossa kiinnitämme huomiota ja mistä palkitsemme toistuu. Pienistäkin onnistumisista sekä aikomisesta ja yrittämisestäkin kannattaa antaa positiivista palautetta. (Silvennoinen & Tilli 2017, 52-60.)

Yksi syy vähäiselle palautteen antamiselle etenkin työyhteisössä on se, että palaute-sana voidaan kokea epäselväksi. Se tarkoittaa toiselle kehumista, toiselle moittimista ja kolmannelle neuvojen antamista. Palautetta antaessa pelkäämme usein konflikteja eli sitä että toinen suuttuu, loukkaantuu tai hämmentyy (Ahosen & Lohtaja-Ahonen 2014, 40). Usein korjaavan palautteen saaminen saa aikaan hetkellisen epämukavuuden tunteen, etenkin jos palaute on odottamaton. Myös asian tärkeys tai arvo vaikuttaa asiaan sekä se, miten palaute on annettu ja minkälainen suhde antajalla ja saajalla on keskenään. Kriittinen palaute on tärkeää itsetuntemuksen lisäämisessä ja kehittämisessä, mutta ihmiset myös suhtautuvat eri tavoin saamaansa palautteeseen. (Silvennoinen & Tilli 2017, 90-95.)

Ihmiset arvostavat viestinnän ja palautteenannon selkeyttä. Usein tyydymme vihjailemaan ja uskomme toisen lukevan epäsuoran sanomamme. Hyvin annettu

palaute kertoo suoraan, mitä mieltä palautteen antaja on palautteen saajan toiminnasta siinä vaiheessa kun pöydälle nostettavat aiheet ovat vasta kissanpentuja eivätkä tiikereitä. Myös myönteiset tunteet ja kiitoksen aiheet on hyvä nostaa esille heti kun palautteelle on aihetta. Palaute voi sisältää tunteita muttei saa olla loukkaavaa. (Ahonen & Sirke Lohtaja-Ahonen 2011, 46-54.)

Positiivinen ja negatiivinen palaute pysyy eri tavoin mielessä. Kielteinen ja epäoikeudenmukainen palaute jää muistiin pitkäksi aikaa. Rakentavalla palautteella on selkeä tavoite ja tarkoitus, joiden kanssa palautteen tulee olla sopusoinnussa. Sanattoman viestinnän tulee tukea sanallista ilmaisua. Kiireen keskellä teemme helposti asioita toisen puolesta emmekä auta häntä kasvattamaan itseluottamustaan, kehittämään toimintaansa ja arvioimaan tekemisiään. Palautteen antaminen kuitenkin lopulta säästää työtä eikä lisää sitä. Palaute on aina antajan näkemys havainnoistaan toisen käyttäytymisessä. Hyvin annettu palaute voidaan kokea korjaavana ja kannustavana sen negatiivisuudesta tai positiivisuudesta riippumatta. Hyvin annettu palaute perustuu havainnoituun käytökseen, ei toisen luonteeseen, temperamenttiin tai persoonallisuuteen. Hyvää palutetta annetaan useammin onnistumisista kuin epäonnistumisista. Palaute annetaan rauhallisesti ja oleellisista asioista, jotka kehittävät palautteensaajan toimintaa. (Ahonen & Sirke Lohtaja-Ahonen, 56; 62; 81; 130) Kun antaa palautteensaajan ensin itse arvioida omaa suoriutumistaan, avautuu mahdollisuus monipuoliselle keskustelulle ja yhteiselle arvioinnille (Silvennoinen & Tilli 2017, 19-22).

Kumpulaisen (2017, 54-55) YAMK-tutkimuksen mukaan opiskelijat kaipaivat yksilöllisen oppimisen huomioimista muun muassa siinä, minkälaisia tilanteita ja haasteita sekä ohjausta kukin opiskelija yksilönä kaipaisi. Oppimisen ja kehityksen kannalta opiskelijat toivoivat ohjaajan antavan jatkuvaa ja välitöntä palautetta harjoittelun aikana. Suora palaute ja virhetilanteiden korjaaminen itse tilanteissa koettiin tärkeänä oppimisen kannalta. Suora ja rakentava palaute oli arvostettua, kun se annettiin positiivisessa ja kannustavassa hengessä.

Ohjaajan tulee osoittaa opiskelijalle oppimistilanteita ja näin mahdollistaa ammatin kehittymisen (Laitinen ym 2017, 15). Suoritusarvioinnissa mitataan ja

arvioidaan samanaikaisesti tuloksia ja prosessia. Tällöin otetaan huomioon myös palautteensaajan ponnistelut, epäonnistumiset ja esteistä oppiminen sekä muu kehittyminen. (Silvennoinen & Tilli 2017, 21-22.) Yhtä palautteenantamisen mallia kutsutaan hampurilaismalliksi, jossa ensin kerrotaan myönteisiä yksityiskohtia omien havaintojen perusteella. Tämän jälkeen esitetään mahdollisia parannettavia asioita, varoen käyttämästä ”mutta”-sanaa. Ehdotus voidaan liittää edeltävään kommentointiin ennemmin ”ja”-sanalla. Lopuksi kootaan positiivinen arvio ja liitetään se ”ja”-sanalla edellisiin huomioihin. (Silvennoinen & Tilli 2017, 74.)

Lindgrenin (2020, 14) Tehylle tekemästä selvityksestä tulee ilmi, että opiskelijat odottavat ohjaajalta muun muassa, että päivän suunnitelma ja oppimishetket käydään työvuoron alussa läpi ja sovitaan yhdessä vastuun jaosta huomioiden opiskelijan lähtötason. Taitojen karttuessa ohjaajan odotetaan kasvattavan opiskelijalle annettua vastuuta. Ohjaajalta odotetaan myös kannustavaa ohjausta sekä sitä, että kehittämiskohteet otetaan puheeksi heti ja että palautetta annetaan säännöllisesti.

2.3.4 Ohjaajien koulutus ja motivaatio ohjaukseen

Motivaatiota ohjaukseen lisää muun muassa se, että ohjaaja on motivoitunut omaan työhönsä ja kiinnostunut kehittämään omaa osaamistaan. Tärkeää on myös, että ohjaaja voi osallistua ohjauskoulutukseen ja häntä kannustetaan arvioimaan omaa toimintaansa ja oppimaansa. Motivaatiota kasvattaa, että ohjaaja huomaa itsekkin oppivansa ohjaustilanteista. Motivaatiota voi vähentää kiinnostuksen puute opiskelijanohjaukseen, haastavat ohjaustilanteet, vähäiset resurssit ja opiskelijan haluttomuus ohjattavana olemiseen. Myönteisiä kokemuksia synnyttävät esimerkiksi kollegoilta saatu kannustus ja rakentava palaute. Oma ohjausmotivaatiota lisää usko omiin kykyihin, tunteet, positiivinen asenne, oma rooli ja suoritettu opiskelijanohjauskoulutus. (Kääriäinen ym. 2018.) Myös ohjattavan opettajana kasvamiseen kuuluu kokemus epäonnistumisesta ja tämän lopulta mukanaan tuoma positiivinen oppimiskokemus (Atjonen 2007, 56).

Henkilöstön tulisi huolehtia ohjausosaamisestaan ja sen säännöllisestä päivittämisestä. Ohjausta tulisi olla sekä perustason, että syventävän tason koulutuksena. Ohjauksen tulisi olla näyttöön perustuvaa. (Laitinen ym 2017, 15-16.) Opiskelijanohjauskoulutuksen käyneet arvioivat osaamisensa muita paremmaksi. Mahdollisina eettisinä ongelmina opiskelijan ohjauksessa voidaan pitää muun muassa sitä, että ohjaaja käyttäytyy epäkunnioittavasti muun muassa väheksymällä opiskelijaa tai salaamalla tietotaitoaan tai toimimalla epäammattillisena roolimallina. (Leino-Kilpi 2018.)

Dalen (2013, 3) ym. tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijat mainitsivat kokevansa turhautumisen tunteita, jos ohjaaja ei ollut kiinnostunut päivittämään omaa osaamistaan ja meni puolustautumiskannalle heidän toimintatapojaan kyseenalaistettaessa. Immaculate S. Muthathin ym. (2017, 7) tekemästä tutkimuksesta kävi ilmi, että sairaanhoitajaopiskelijat kokivat hämmentävänä sen, jos harjoituslaboratoriossa saadut opetukset eroavat käytännön työelämän tavoista toimia eri tilanteissa.

2.3.5 Verkko-oppimismateriaali

Virtuaaliset oppimisympäristöt ovat verkko-opettamiseen tarkoitettuja kokonaisvaltaisia ratkaisumalleja, jotka sisältävät valmiit välineet verkkokurssien valmistamiseen ja osallistujien väliseen vuorovaikutukseen. Oppimisympäristö pyrkii jäljittelemään todellisen elämän tilanteita ja yhteisöllistä tiedonrakentelua. Verkko-opetus on joustavuutta ajan ja paikan suhteen, vaikkakin oppimisprosessi vaatii aikaa ja paikan, jossa verkon kautta välitetty materiaali on saatavilla. (Mäkisalo & Wallinheimo 2012.)

Verkko-oppiminen tuo muutoksia lääketieteelliseen koulutukseen ja sitä muokkaavat esimerkiksi monet yhteiskunnalliset tarpeet, globalisaatio sekä elintason ja väestörakenteen muutokset. Verkko-oppiminen on lisännyt pääsyä koulutuksiin ja samalla luonut joustavamman oppimisympäristön. Verkko-oppimisympäristöjen tulisi perustua hyvin määriteltuihin tavoitteisiin sekä vastata käyttäjäkunnan tarpeisiin. Verkko-oppimismateriaalissa on otettava huomioon

oppijan ominaisuudet ja teknologiset resurssit. Lisäksi pitää huomioida materiaalin sopiminen muuhun koulutustoimintaan. Menetelmät oppimisen tehokkuuden arvioimiseksi tulisi muotoilla ennen verkko-oppimismoduulien luomista. Verkko-oppimiseen olisi hyvä sisällyttää menetelmiä, joiden tiedetään edistävän kriittisen ajattelun taitoja, reflektiivisiä käytäntöjä ja elinikäistä oppimista, hyödyntäen esimerkiksi interaktiivista sisältöä. (Lewis ym 2014.)

E-learning eli verkko-oppiminen on verkon ja digitaalisten kanavien kautta tapahtuvaa oppimista ja opetusta. Verkko-opetus voidaan toteuttaa joko lähiopetusta tukevana verkko-oppimisena, verkkoon painottuvana monimuoto-opetuksena tai puhtaana itseopiskeluna verkossa. Verkkokoulutuksen taustalle kannattaa luoda käsikirjoitus. Käsikirjoituksen avulla opiskelija saadaan pidettyä kiinni opetusmateriaalissa alusta loppuun asti. Matkan varrelle voidaan suunnitella kiinnekohtia ja välietappeja esimerkiksi skenaarioita tai harjoituksia. Käsikirjoituksen jälkeen muotoillaan koulutussisältö. Sisältö kannattaa suunnitella niin, että se kestää aikaa ja on hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa. Verkko-oppimisalustan kaikki mahdollisuudet kannattaa hyödyntää ja tukea oppimista monipuolisesti erilaisilla sisältömuodoilla, kuten opetusvideoilla ja havainnollistuksilla. Videosisältöjen tuottamiseen ja päivittämiseen voi kuitenkin mennä hyvin paljon aikaa. Ennen verkkokoulutuksen julkaisua kannattaa testata koulutuksen toimivuus pienellä pilottiryhmällä ja kerätä palautteita. Näin saadaan tietoa mahdollisista ongelmakohtista. Verkkokurssin julkaisemisen jälkeen on tärkeää, että oikeat henkilöt löytävät verkkokoulutuksen pariin. (Kotakorpi 2021.)

3 Kehittämiprojektin tausta, tarkoitus ja tavoitteet

3.1 Kehittämiprojektin tausta, tarkoitus ja tavoite

Tämän kehittämissuorjetin tarkoituksena oli tuottaa hyvään opiskelijaohjaukseen liittyvää opetusmateriaalia Turun yliopistollisen keskussairaalan käyttämälle verkko-oppimisolustalle (Moodle) sekä englannin kielisenä BioTriCK-hankkeen käyttöön Biomedical Laboratory Science Academyn (BLS Academy) verkkosivuille. Opetusmateriaalia tuotettiin bioanalyytikko-opiskelijoille sekä bioanalyytikko-opiskelijoiden ohjaajille teetetyin kyselytutkimuksen ja aiheeseen liittyvien tieteellisten julkaisuiden sekä muun aihealueen kirjallisuuden pohjalta. Kehittämissuorjetin aihe saatiin kansainväliseltä BioTriCK-hankkeelta, jossa Turun ammattikorkeakoulu ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ovat yhteistyökumppaneina mukana. Tämä kehittämissuorjetti oli oma osasuorjetintsa BioTriCK-hankkeen alaisuudessa. Verkko-opetusmateriaalin avulla on tarkoitus tuoda esille hyvän käytännön ohjaajan ominaisuuksia ja toimintatapoja.

Kehittämissuorjetin tavoitteena on verkko-opetusmateriaalin avulla parantaa opiskelijoiden kliinistä ohjausta ja saada ohjauksesta tasalaatuisempaa sellaisissakin harjoittelupaikoissa, joissa lähiohjaaja vaihtuu usein, esimerkiksi työpisteiden mukaan. Opetusmateriaali on sisällöltään kuitenkin kaikkien ammattialojen hyödynnettävissä, koska materiaali koskee yleisiä hyviä opiskelijaohjaukseen liittyviä käytäntöjä. Opiskelijaohjaukseen liittyvälle lisämateriaalille on tarvetta erityisesti diagnostisissa palveluissa bioanalyytikko-opiskelijoiden ohjauksessa.

Bioanalyytikko-opiskelijoiden harjoittelujaksot ovat vaihtelevan pituisia harjoittelupaikasta riippuen. Toisissa harjoittelupisteissä ollaan useampi viikko ja joissain työpisteissä käydään tutustumassa vain muutamien päivien ajan. (Turun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2022.)

Ohjaajat vaihtuvat laboratorioympäristössä mahdollisesti työpisteiden mukaan ja opiskelijoilla ei välttämättä ole opiskelijavastaavan lisäksi erillistä nimettyä

ohjaajaa. Usein lähes kaikki laboratoriohoitajat ohjaavat opiskelijaa sen mukaan, missä työpisteessä opiskelijan harjoittelu tapahtuu. Bioanalyttikko-opiskelijoita voi harjoittelupaikasta ja työpisteestä riippuen ohjata myös erilaiset muut eri koulutustaustaiset laboratorioalan toimihenkilöt. Tärkeää olisi, että kaikilla opiskelijaa ohjaavilla henkilöillä olisi motivaatiota opiskelijan ohjaukseen ja he tietäisivät hyvän opiskelijaohjauksen perusteita ja käytäntöjä.

BioTriCK-hanke

BioTriCK (BLS Triangular Centre of Knowledge) on kansainvälinen osaamiskeskittymä, jonka tavoitteena on bioanalyttikko-opiskelijoiden koulutuksen laadun kehittäminen. Kehitystyötä tehdään bioanalytiikan koulutusalailla teoria-opinnoissa, koulun laboraatioissa sekä kliinisessä ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa käytännön työelämässä. (Turun ammattikorkeakoulu 2021.)

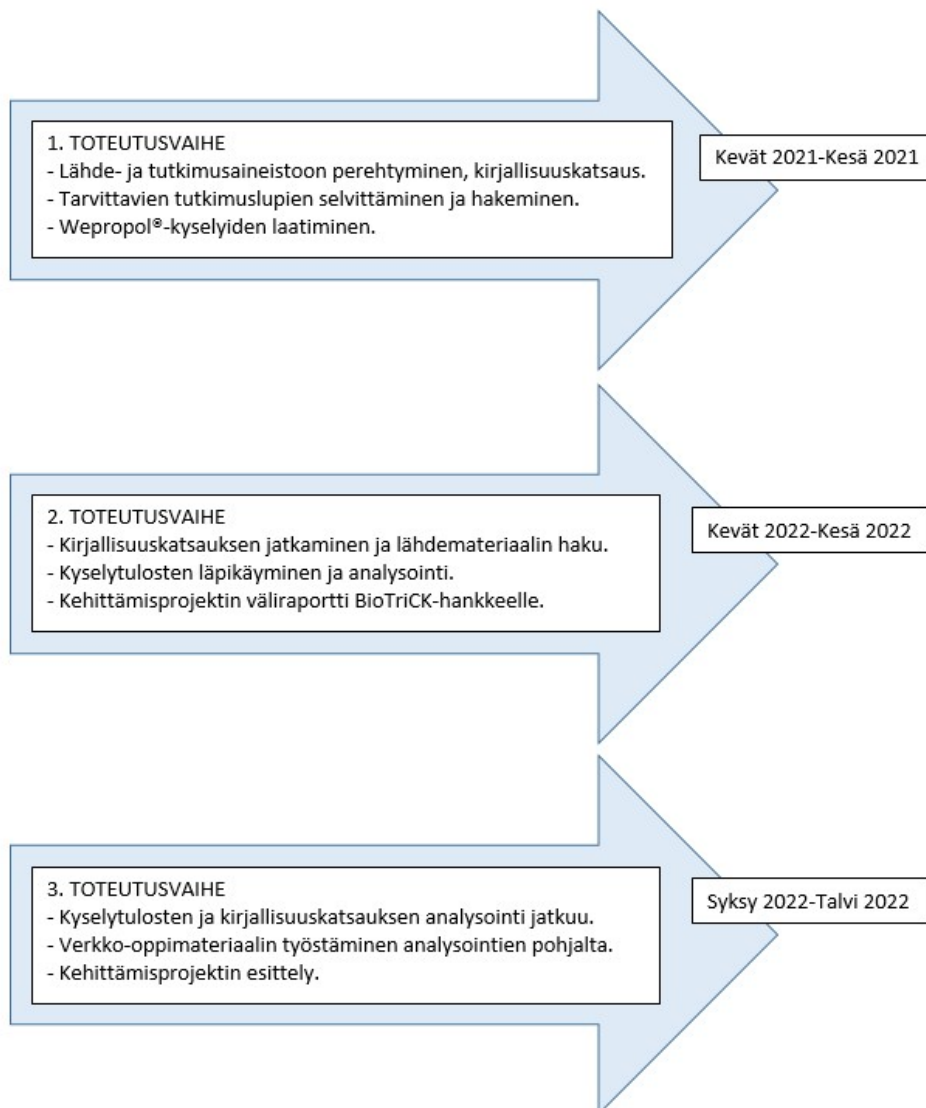
Kuva 1: BioTriCK-logo

BioTriCK-hankkeen tarkoitus on edesauttaa kommunikaatiota ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä edesauttaa informaation jakamista kansainvälisesti bioanalyttikkojen/laboratoriohoitajien (biomedical laboratory scientists) keskuudessa sairaaloissa eri puolilla maailmaa. Hankkeen toimijat ovat luoneet kansainvälisen verkkoalustan, jonka kautta informaatiota jaetaan kaikkien alan ammattilaisten saataville. Hankkeessa edistetään myös eri toimijoiden ammatillista osaamista ja digitaalisia taitoja sekä uskallusta kehittää ja ottaa käyttöön uudenlaisia digitaalisaatioon perustuvia sovelluksia ja ohjelmia. (Tuominen 2022, 30.)

BioTriCK-hankkeessa toimii niin bioanalyttikko-opiskelijoita, korkeakoulun opettajia kuin bioanalyttikkoja työelämässä opastavia käytännön ohjaajia. BioTriCK-hankkeen toimijoihin kuuluu kolme eri korkeakoulua; Turun ammattikorkeakoulu (Suomi, Turku), Western Norway University of Applied Sciences (Norja, Bergen) ja Coimbra Health School (Portugali, Coimbra). Samoista kaupungeista hankkeessa on mukana paikalliset yliopistosairaalat, joissa käy edellä mainituista kouluista opiskelijoita harjoittelujaksoilla. Paikalliset sairaalat ovat Turun yliopistollinen keskussairaala (TYKS), Haukeland University Hospital (HUS) sekä Centro Hospitalar E Universitario De Coimbra E.P.E. Lisäksi BioTriCK-hankkeessa on mukana EDvantage Oy ja European Association for Professionals in Biomedical Sciences (EPBS). Bergen toimii BioTriCK-hankkeen koordinaattorina. Hankkeen rahoittajana toimii Erasmus+. (Turun ammattikorkeakoulu 2021.)

3.2 Opinnäytetyön idea ja aikataulukus

Tämä opinnäytetyö aloitettiin suunnitelman laatimisella syksyllä 2020. Idea saatiin BioTriCK-hankkeessa toimivien Turun ammattikorkeakoulun opettajien toimesta yhteisessä projektipalaverissa syksyllä 2020. Kehittämiprojektia esiteltiin BioTriCK-hankkeen palavereissa, joissa myös muut saivat jakaa mielipiteitään kehittämiprojektiin ja sen etenemiseen liittyen. Kehittämiprojektin tuotos eli verkko-opetusmateriaali esiteltiin BioTriCK-hankkeelle keväällä 2023. Opetusmateriaalia voidaan kuitenkin jatkossakin täydentää tai muokata.

Kuva 2: Opinnäytetyön toteutuksen vaiheet.

4 Kehittämiprojektiin liittyvän tutkimuksen toteutus

4.1 Metodologiset lähtökohdat

Tämän kehittämissuorituksen tutkimuksellinen osuus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkastellaan esimerkiksi ihmisistä lähtöisin olevia ja ihmiseen päättyviä tapahtumia, ajatuksia, päämääriä sekä ihmisten välistä sosiaalista merkitysmaailmaa. Tutkimuksen tarkoitus on tavoittaa ihmisten kuvaukset koetusta todellisuudestaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa yleensä on tarpeen tämentää, tutkitaanko kokemuksiin vai käsityksiin liittyviä merkityksiä. (Vilka 2015, 75.) Tämän kehittämissuorituksen tutkimuksellisen osuuden avulla tutkitaan käsityksiin sekä myös kokemuksiin liittyviä merkityksiä.

Fenomenologisessa tutkimuksessa tutkitaan ihmisen kokemuksellista suhdetta siihen maailmaan, missä hän elää. Kokemuksellisella suhteella voidaan tarkoittaa muun muassa ihmisen aktiivista vuorovaikutusta toisiin ihmisiin. Tutkija yrittää ymmärtää tutkittavan elämäntodellisuutta. Fenomenologisessa tutkimuksessa muodostetaan merkityssuhteita ja merkityskokonaisuuksia. Merkityskokonaisuudet syntyvät etsimällä tutkimusaineistosta sisällöllisesti yhteenkuuluvia kokonaisuuksia, joita voi olla myös useampia. Fenomenologisessa lähestymistavassa yksittäisiä sanoja peilataan kokonaisuuteen ja päinvastoin. Tutkittavan kuvausta ei pureta yksittäisiin analyysiyksiköihin esimerkiksi sanoihin tai lauseisiin, kuten aineistolähtöisessä sisällön analyysissä. (Vilka 2015, 109.)

Tässä tutkimuksessa on fenomenologiseen tutkimukseen liittyviä piirteitä. Kyselytutkimuksen aineisto puretaan kuitenkin myös aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukaisesti yksittäisiksi sanoiksi tai lauseiksi. Kyselyaineiston keräämisen ja analysoinnin jälkeen saadut tulokset suhteutetaan kuitenkin fenomenologisen mallin mukaisesti laajempaan asiayhteyteen ja muihin tutkimustuloksiin sekä teorialleihin, joita kartoitetaan koko tutkimuksellisen osuuden ajan kirjallisuuskatsauksen muodossa. Fenomenologisessa

lähestymistavassa teorian muodostus astuu kuvaan vasta tutkimuksen lopussa. Tällöin tutkija suhteuttaa tulkintansa laajempaan asiayhteyteen kuten teoreettisiin malleihin, aiempiin tutkimuksiin tai kulttuurilliseen kokonaisuuteen. (Vilkkä 2015, 111.)

Usein fenomenologinen ja hermeneuttinen lähestymistapa liitetään läheisesti toisiinsa. Hermeneuttisessa tutkimuksessa ilmiöiden ymmärtäminen lähtee aina tutkijan lähtökohdasta. Tutkimuksen aikana lähtökohtiin palataan oivallusten ja ymmärryksen laajetessa ja tämän avulla muodostetaan uusia oivalluksia ja korjataan sekä uudistetaan lähtökohtia. Metodista sovelletaan myös ammatillisessa toiminnassa, kun halutaan työstää käsitteellisiä lähtökohtia johonkin tuotokseen kuten esimerkiksi palvelukonseptiin liittyen. Lopputuloksena haetaan tulkintaa, joka kuvaa mahdollisimman uskottavasti tutkittavaa kohdetta. Tulkinta voi saada käytännönlähtöisen muodon esimerkiksi tuotteena, asiakaskäytäntönä tai toimintatapana. (Vilkkä 2015, 114.) Tässä kehittämissuunnitelmassa on myös hermeneuttisia piirteitä, koska tutkimusosuuden on tarkoitus tuottaa tietoa tutkittavasta kohteesta ja tämän avulla tehdään suunnitelma kehittämissuunnitelman tuotosta varten.

Tiedonkeruuta ohjaavat tutkimuskysymykset:

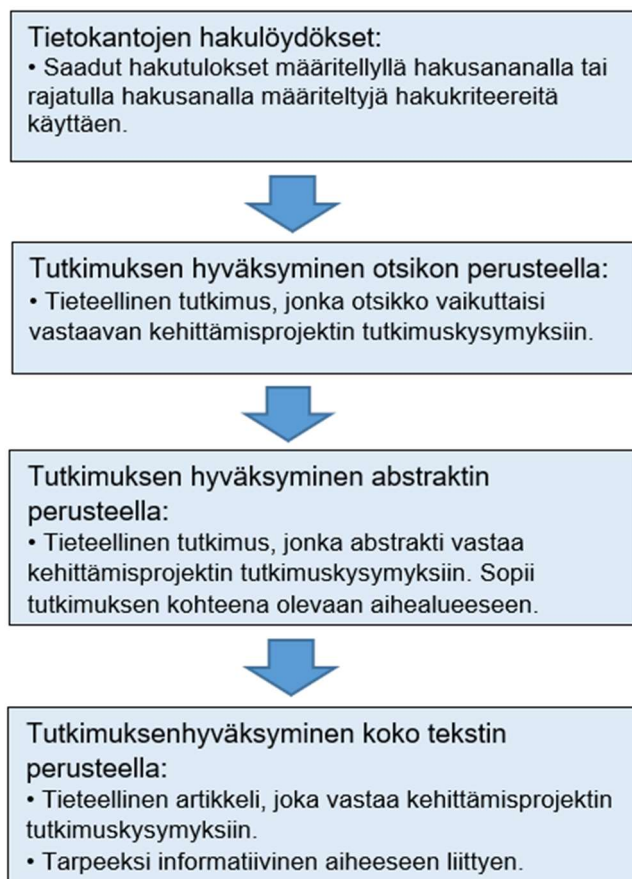
1. Minkälainen on hyvä opiskelijan (käytännön) ohjaaja?
2. Miksi hyvä opiskelijanohjaus on tärkeää?
3. Minkälainen verkko-opintomateriaali tukisi opiskelijanohjausta parhaiten?

4.2 Tiedon keruu kirjallisuusaineiston avulla

Integroivaa kirjallisuuskatsausta käytetään, kun halutaan kuvata tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman monipuolisesti. (Salminen 2011, 6.) Se on hyvä tapa tuottaa uutta tietoa jo tutkitusta aiheesta. Katsausmenetelmä auttaa kirjallisuuden tarkastelussa, kriittisessä arvioinnissa ja syntetisoinnissa. Integroiva kirjallisuuskatsaus on laajin katsaustyyppi ja voi sisältää joko empiiristä tai teoreettista kirjallisuutta tai molempia riippuen kysymyksenasettelusta.

Menetelmä tuottaa yleensä melko laajan ja syvällisen ymmärryksen tutkimuksen kohteena olevasta käsitteestä tai aiheesta. (Axelin ym. 2016, 13.)

Tässä kehittämissuorituksessa päädyttiin käyttämään integroivaa kirjallisuuskatsausmenetelmää, koska tämän koettiin antavan mahdollisimman kattavasti tietoa tutkimusaiheesta. Tietoa ”hyvän opiskelijan ohjaajan ominaisuuksista” kerättiin kirjallisuudesta ja tutkimustuloksista ennalta määriteltyjen hakusanojen avulla. Taustatietoa haettiin myös muista teoria- ja kirjallisuudesta kuten esimerkiksi oppaista, käsikirjoista tai muista kirjallisista artikkeleista sekä julkaisuista. Kirjallisuuskatsauksen avulla valitut tutkimusartikkelit valittiin alla olevan valintaprosessin mukaisesti (kuva 1). Kirjallisuuskatsaus sekä muu tiedonhaku aloitettiin heti kehittämissuorituksen suunnittelun alkaessa ja sitä täydennettiin koko kehittämissuorituksen ajan.

Kuva 3: Kirjallisuuskatsauksen valintaprosessi

Artikkelihaussa käytettiin seuraavia rajoituksia ja hyväksymiskriteereitä:

1. Aiheeseen liittyvä tietokanta.
2. Aika: Julkaisuvuodet 2011-2021 (poikkeustapauksissa myös aiemmat).
3. Saatavuus (koko julkaisu – artikkeli tai tutkimus).
4. Kieli: suomi tai englanti.
5. Informatiivisuus (vastaa tutkimuskysymyksiin).
6. Luotettavuuden arviointi.

Kirjallisuuskatsaukseen liittyvän hakuprosessin eteneminen ja käytetyt hakusanat on esitetty kirjallisuushakukoonti-taulukossa (liite 1). Suomenkielisinä hakusanoina käytettiin: ohjattu harjoittelu, käytännön harjoittelu, opiskelija, ohjaaja, bioanalyttikko & opiskelijan ohjaus. Englanninkielisinä hakusanoina käytettiin: (good) clinical teacher, biomedical laboratory scientist, laboratory science, student, practice, supervision, nurse student & clinical education. Sanoissa käytettiin hakutilanteessa myös katkaisua (*). Kirjallisuuskatsauksen avulla valitut artikkelit on esitelty kirjallisuushaun tulos-taulukossa (liite 2).

4.3 Kyselytutkimuksen teettäminen ja kohderyhmän valinta

Harkinnanvaraisessa näytteessä tutkimusyksiköt pyritään poimimaan siten, että tutkittavat edustavat haluttuja ominaisuuksia omaavaa perusjoukkoa mahdollisimman hyvin tiettyjen ominaisuuksien mukaan. Mitä paremmin tutkimuksen perusjoukko tunnetaan, sitä luotettavampiin tuloksiin voidaan päästä. Edustavan otoksen saamiseksi otosyksiköt tulee valita kuitenkin arpoen eikä harkiten, vaikka otokseen valittujen henkilöiden on kuuluttava tutkittavaan perusjoukkoon. Jokaisella kehikkoperusjoukon yksiköllä on ennalta määrätty poimintatodennäköisyys eli kaikilla on mahdollisuus päästä otokseen. Mitä varmempia halutaan olla siitä, että otoksesta saadut tulokset pätevät myös koko perusjoukossa, sitä suurempi otos on poimittava. (Heikkilä 2014, 39-40.)

Aluksi kyselytutkimusten teettämistä varten hankittiin tarvittavat tutkimusluvut. Tämän jälkeen laadittiin Wepropol[®]-kyselyt, jotka lähetettiin Turun yliopistollisen

keskussairaalan laboratorioyksiköihin bioanalyttikko-opiskelijoita ohjaaville laboratoriotyön ammattilaisille sekä harjoittelujaksoista kokemusta saaneille Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijoille. Kyselytutkimukset lähetettiin syksyllä 2021. Vastausaikaa annettiin yhteensä kolme viikkoa. Hieman alle kahden viikon jälkeen lähetettiin muistutus kyselyihin vastaamisesta. Kyselyt lähetettiin Turun yliopistollisen keskussairaalan (Tyks) ylihoitajien sekä Turun ammattikorkeakoulun opettajan kautta valituille kohderyhmille.

Kvalitatiivissa tutkimuksissa käytetään pääasiassa avoimia kysymyksiä. Esimerkiksi vapaamuotoisissa syvähaastatteluissa kysytään mieleenjohtumia, assosiaatioita ja erilaisia spontaaneja mielipiteitä avointen kysymysten avulla, joita ei ole ennalta rajattu. Tällöin vastaajien valintamahdollisuuksia ei rajoiteta mitenkään. Kyselytutkimuksissa on mukana usein myös joitakin avoimia kysymyksiä. Niissä yleensä jollakin tapaa rajataan vastaajan ajatusten suuntaa. Avoimet kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia silloin, kun vastausvaihtoehtoja ei tunneta tarkkaan etukäteen. Sanalliset vastaukset on vaikeampi luokitella mutta työläitä käsitellä. Ne myös houkuttelevat vastaamatta jättämiseen. (Heikkilä, 47.)

Tämän kehittämisprojektin kyselyosuudessa oli kolme kysymystä, jotka esitettiin avoimina kysymyksinä. Kysymyksillä haluttiin kartoittaa ja tarkentaa yleisiä mielipiteitä siitä, minkälainen on hyvä käytännön ohjaaja. Ohjaajille ja opiskelijoille laadittiin omat kysymyksensä. Ohjaajilta kysyttiin lisäksi yhtenä kysymyksenä, minkälainen verkko-opintomateriaali tukisi heidän opiskelijan ohjaustaitojaan parhaiten? Muuten kysymysten aiheet liittyivät kummallakin kohderyhmällä opiskelijan ohjaus-aiheeseen. Vastajamäärät vaihtelivat kysymyksestä riippuen ja on esitetty alla kysymysten perässä.

Kysymykset ohjaajille:

1. Minkä koet olevan hyvän käytännön ohjaajan vahvin ominaisuus? (n=42)
2. Mitä hyvän opiskelijan ohjaajan ominaisuutta haluaisit itsessäsi kehittää enemmän? (n=41)
3. Minkälainen verkko-opintomateriaali tukisi opiskelijan ohjaustaitojasi parhaiten? (n=40)
4. Tuleeko mieleesi jotakin muuta "hyvä ohjaaja"-aiheeseen liittyen? (n=24)

Kysymykset opiskelijoille:

1. Mitä hyviä ominaisuuksia harjoittelujaksosi käytännön ohjaajilla oli? (n=28)
2. Mitä hyviä ominaisuuksia olisit kaivannut käytännön ohjaajilta lisää? (n=24)
3. Tuleeko mieleesi jotakin muuta "hyvä ohjaaja"-aiheeseen liittyen? (n=18)

4.4 Aineiston analysointi

Aineistolähtöisessä sisällönanalyyssissä tutkijan tavoite on löytää tutkimusaineistosta jonkinlainen toiminnan logiikka tai tutkimusaineiston ohjaamana jokin tyypillinen kertomus. Tutkija päättää ennen aineiston keräämistä, miten tätä tyypikertomusta lähdetään etsimään. Tutkimusaineistoa pelkistetään, tiivistetään ja pilkotaan osiin kadottamatta tärkeää informaatiota. Tutkija tiivistää ja ryhmittelee aineistonsa tutkimuskysymysten ja tutkimusongelman mukaisesti. Tutkijan tekemää analyysia vertaillaan aiempaan tutkimustietoon ja teoriaan teoreettisen viitekehyksen avulla. (Vilka 2015, 105-108.)

Keskeisiä aiheita eli teemoja muodostetaan useimmiten aineistolähtöisesti etsimällä tekstimassasta yhdistäviä tai erottavia seikkoja. Taulukointien avulla voidaan havainnoida, mitkä seikat ovat aineistossa keskeisiä, jonka jälkeen näille voidaan miettiä yhdistäviä nimittäjiä eli teemoja. Tutkimusraportissa esitetään yleensä teemojen käsittelyn yhteydessä sitaatteja eli havainnollistavia näytepalloja kerätystä aineistosta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

5 Kyselytulokset

Ensimmäiset opiskelijoille ja ohjaajille esitetyt kysymykset (kysymys 1) teemoitettiin (taulukko 1) vertailukelpoisiksi alaryhmiksi. Tummennettuna näkyvät vastaukset, jotka esiintyivät annetuissa vastauksissa toistuvammin.

Kysymys opiskelijoille: **Mitä hyviä ominaisuuksia harjoittelujaksosi käytännön ohjaajilla oli?**

Kysymys ohjaajille: **Minkä koet olevan hyvän käytännön ohjaajan vahvin ominaisuus?**

	Vastaaaja: ohjaaja	Vastaaaja: opiskelija
Ohjaajan ammatillisuus	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Työkokemus ◦ Ammattitaitoisuus ◦ Innostuneisuus omaan työhön ◦ Itsevarmuus ja itsetuntemus (reflektointi) ◦ Vahva ja ajantasainen tietotaitoperusta 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Työkokemus ◦ Ammattitaitoisuus ◦ Työmotivaatio ◦ Oman työpisteen osaaminen/hallinta ◦ Laboratorion yleishallinta
Hyvän ohjaajan ominaisuuksia	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ystävällisyys ◦ Kärsivällisyys ◦ Rauhallisuus ◦ Positiivinen asenne ◦ Kannustava ◦ Asiantunteva ◦ Rentous ◦ Luotettavuus ◦ Motivoiva ◦ Pitkäjänteisyys ◦ Avoin asenne ◦ Helposti lähestyttävä ◦ Selkeys ◦ Avoimuus ◦ Rohkaiseva ◦ Johdonmukaisuus ◦ Kuunteleva ◦ Innostava 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ystävällisyys ◦ Kärsivällisyys ◦ Rauhallisuus ◦ Positiivisuus ◦ Kannustava ◦ Asiantunteva ◦ Rentous ◦ Luottava ◦ Reippaus ◦ Ymmärtäväisyys ◦ Huolellisuus ◦ Auttavainen ◦ Tarkkuus ◦ Huumorintaju ◦ Joustava ◦ Yksityiskohtaisuus ◦ Läsnäoleva ◦ Empaattisuus
Ohjaus-osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Motivaatio ohjaukseen. ◦ Kertoo mitä tekee ja miksi. ◦ Asioiden selkeä ilmaiseminen ohjaamisessa. ◦ Antaa rakentavaa välipalautetta. ◦ Opiskelijamyönteisyys. ◦ Sopivien haasteiden antaminen. ◦ Kiireettömyys. ◦ Antaa opiskelijan tehdä. ◦ Tiedostaa opiskelijan edistymisen. ◦ Hyvät vuorovaikutustaidot. ◦ Koulutuksen sisällön tunteminen. ◦ Opiskelijan yksilöllinen kohtaaminen. ◦ Opiskelijan huomioiminen työyhteisössä. ◦ Ystävällinen vastaanotto. ◦ Tuo esiin realistisen kuvan työstä. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Motivaatio ohjata ja opettaa. ◦ Selittää "miksi/miten" asiat tehdään. ◦ Selkeät toimintaohjeet. ◦ Keskustelu ja asiallinen palaute. ◦ Huomioi opiskelijan keskeneräisyyden. ◦ Antaa tehdä (aiempi osaaminen/haasteet). ◦ Toistot ja harjoittelu. ◦ Luottamus opiskelijaa kohtaan. ◦ On tilanteessa läsnä. ◦ Opiskelijan kannustaminen. ◦ Huomioi opiskelijan lähtötason. ◦ Opiskelijakohtainen ohjaus. ◦ Huomioi opiskelijan toiveet. ◦ Opiskelijan vastaanotto – "Tervetullut olo"/nimellä kutsuminen.

Taulukko 1: Hyvän käytännön ohjaajan ominaisuuksia.

Esimerkkejä ohjaajien antamasta kattavasta, useamman lauseen vastauksesta ja näiden tuomasta informaatiosta:

”Kärsivällisyys ja rauhallisuus. On hyvä myös olla helposti lähestyttävä ja rento, että opiskelija uskaltaa esittää ”tyhmiäkin” kysymyksiä, vaikka tyhmiä kysymyksiä ei ole.”

- ▶ Hyvän ohjaajan ominaisuuksia: Kärsivällisyys, Rauhallisuus, Rentous, Helposti lähestyttävä.
- ▶ Ohjausosaaminen: Opiskelijamyönteisyys.

”Taito ohjata ja opettaa omaa työtään selkeästi ja johdonmukaisesti, jotta opiskelija saa työstä hyvän kokonaiskuvan sekä teoriasta että käytännön työstä.”

- ▶ Ohjaajan ammatillisuus: Ammattitaitoisuus.
- ▶ Hyvän ohjaajan ominaisuuksia: Selkeys, Johdonmukaisuus.
- ▶ Ohjausosaaminen: Asioiden selkeä ilmaiseminen ohjaamisessa.

”Kiinnostus ohjata opiskelijaa ja se, että osaa sen mitä opettaa (eli on kokenut ja osaa ajanmukaiset ohjeistukset jne).”

- ▶ Ohjaajan ammatillisuus: Työkokemus, Ammattitaitoisuus.
- ▶ Hyvän ohjaajan ominaisuuksia: Asiantunteva, Positiivinen asenne.
- ▶ Ohjausosaaminen: Motivaatio ohjaukseen, Opiskelijamyönteisyys.

Esimerkkejä opiskelijoiden antamasta kattavasta, useamman lauseen vastauksesta ja näiden tuomasta informaatiosta:

” Hyvä oman työpisteen/laboratorion osaaminen, henkilökohtainen ohjaus, huumorintaju ja myös rento asenne opiskelijaa kohtaan, motivaatio opettaa opiskelijaa.”

- ▶ Ohjaajan ammatillisuus: Ammattitaitoisuus.
- ▶ Hyvän ohjaajan ominaisuuksia: Rentous, Huumorintaju.
- ▶ Ohjausosaaminen: Motivaatio ohjaukseen, Opiskelijan yksilöllinen kohtaaminen.

”Ohjaajani olivat rauhallisia ja selkeitä. He olivat ymmärtäväisiä ja kärsivällisiä ja apua uskalsi aina kysyä.”

- ▶ Hyvän ohjaajan ominaisuuksia: Rauhallisuus, Ymmärtäväisyys, Kärsivällisyys.
- ▶ Ohjausosaaminen: Asioiden selkeä ilmaiseminen ohjaamisessa, Hyvät vuorovaikutustaidot

Ensimmäisten kysymysten avoimet vastaukset vaihtelivat yhdestä sanasta useampien virkkeiden lauseisiin. Lyhyet adjektiivina esitetyt vastaukset olivat helppo ottaa taulukointiin mukaan sellaisenaan mutta pidemmät ja monipuolisemmat vastaukset tiivistettiin selkeiksi lyhyemmiksi teemoiksi.

Toiset opiskelijoille ja ohjaajille esitetyt kysymykset (kysymys 2) kartoittivat sitä, mitä ominaisuuksia opiskelijat olisivat toivoneet ohjaajilta lisää ja mitä ominaisuuksia ohjaajat taas haluaisivat kehittää itsessään lisää. Tummennettuna näkyvät vastaukset, jotka esiintyivät vastauksissa toistuvammin.

Kysymys opiskelijoille: **Mitä hyviä ominaisuuksia olisit kaivannut käytännön ohjaajilta lisää?**

Kysymys ohjaajille: **Mitä hyvän opiskelijan ohjaajan ominaisuutta haluaisit itsessäsi kehittää enemmän?**

Vapaamuotoiset vastaukset tiivistettiin selkeiksi kehitysehdotuksiksi alla olevaan taulukkoon (taulukko 2). Tummennettuna näkyvät vastaukset, jotka esiintyivät vastaajaryhmässä useamman kerran.

Vastaaja: ohjaaja	Vastaaja: opiskelija
<ul style="list-style-type: none"> ◦ Asioiden selkeä ja ymmärrettävä esille tuominen. ◦ Palautteen antaminen, ohjauskeskustelut, kehittävän kritiikin antaminen (rohkeammin). ◦ Samaistuminen opiskelijan asemaan. ◦ Kiireetöntä ohjausta (vaikka olisikin kiire). ◦ Teoriatiedon ja käytännön opettaminen sekä yhdistäminen. ◦ Opiskelijaa motivoivaa otetta (mm. kysymykset). ◦ Ottaa paremmin huomioon opiskelijan lähtökohdat ja lähtötason. ◦ Kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä. ◦ Stressinsietokykyä ja jaksamista. ◦ Itsevarmuutta ja auktoriteettina olemista. ◦ Innokkuutta opettaa ja oma-aloitteisuutta. ◦ Koulutuksen tunteminen ja tavoitteiden mukainen ohjaus. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Selkeä asioiden selittäminen. ◦ Palautetta monipuolisemmin ja useammin harjoittelun aikana. ◦ Kyky saada opiskelijalle toivottu ja hyväksytty olo. ◦ Kärsivällisyys ja ystävällisyys (myös kiireessä). ◦ Teoreettisemmän ja syvällisemmän tiedon pohdinta yhdessä. ◦ Mahdollisuus osallistua enemmän. ◦ Kokemattomuuden hyväksyminen. ◦ Luottamusta opiskelijan taitoihin. ◦ Ymmärrys siihen, että on erilaisia tottumuksia ja tapoja suorittaa työtä. ◦ Osallistava ote (mm. kysymykset, kädestä pitäen opettaminen).

Taulukko 2: Mitä hyviä ominaisuuksia ohjaajat haluaisivat itsessään kehittää ja mitä opiskelijat olisivat kaivanneet lisää.

Alla esimerkkejä vastausten tiivistämisestä eri teemoihin taulukkoon 2.

Opiskelijat:

"Parempaa keskittymiskykyä. Palautteenantokykyä, suoriuduin harjoittelusta hyvin, mutta olisin kuitenkin kaivannut muutakin palautetta kuin että "kaikki sujunut hyvin."

"Olisin kaivannut selkeää rakentavaa palautetta pienten ongelmatilanteiden jälkeen. Oppiminen tehostuu, kun tilanne käydään yhdessä läpi ja ohjataan, miten kuuluu toimia."

"Hyvän ohjaajan tulisi kyetä antamaan palautetta myös harjoittelun aikana, ei ainoasaan pakollisen palautelomakkeen muodossa."

► Palautetta monipuolisemmin ja useammin harjoittelun aikana.

Myös useat ohjaajat toivat esille, että haluaisivat kehittää omia palautteenantotaitojaan:

"Opiskelijan kehitystarpeiden esiintuominen rohkeammin."

"Palautteen antaminen, ohjauskeskustelut."

"Kritiikin antaminen kehittävästi."

"Palautteen antaminen ja tavoitteenmukainen ohjaaminen."

"Palautteenanto, erityisesti kriittisen ja kehittävän palautteen antaminen."

"Päivittäisen palautteen antoa."

"Arviointi- ja reflektointitaitoja."

"Suoran palautteen antamisessa: niin positiivisen kuin negatiivisenkin."

► Palautteen antaminen, ohjauskeskustelut, kehittävän kritiikin antaminen (rohkeammin).

Useimmat ohjaajat kertoivat myös halustaan kehittää osaamistaan jakaa omaa osaamistaan ja tietouttaan.

”Töissä melko kiire; että olisi paremmin aikaa teorian tiedon ja käytännön yhdistämiseen.”

”Ehkä vielä enemmän voisi tuoda teoriaa ja faktoja esiin. Hyvä ohjaaja tietää myös paljon alastaan.”

”Ettei kaataisi liikaa tietoa kerralla. Osaisi syöttää sopivasti lisää sitä mukaa kun opiskelija oppii.”

- ▶ Teorian tiedon ja käytännön opettaminen sekä yhdistäminen.

Myös opiskelijat toivat esille, että tahtoisivat ohjaajien käyvän teorian tietoa enemmän yhdessä opiskelijan kanssa.

”Kiinnostusta myös käytänteiden teoreettisempaan pohdintaan yhdessä opiskelijan kanssa ja lisää tiedon jakamista.”

”Jotkin asiat jäivät pinnallisiksi eikä syvempää tietoa ehtinyt saamaan, koska kiire.”

- ▶ Teoreettisemmän ja syvällisemmän tiedon pohdinta yhdessä.

Kolmas (kysymys 3) opiskelijoille ja neljäs (kysymys 4) ohjaajille esitetty kysymys tiedusteli, onko vastaajajoukolla muuta mainittavaa ”hyvä ohjaaja”-aiheeseen liittyen.

Kysymys opiskelijoille: Tuleeko mieleesi jotakin muuta ”hyvä ohjaaja”-aiheeseen liittyen?

Kysymys ohjaajille: Tuleeko mieleesi jotakin muuta ”hyvä ohjaaja”-aiheeseen liittyen?

Vapaamuotoiset vastaukset tiivistettiin selkeämmiksi esille tulleiksi huomioiksi taulukkoon 3.

Vastaaja: ohjaaja	Vastaaja: opiskelija
<ul style="list-style-type: none"> ◦ Lisääikää ohjaukseen (resursoitua). ◦ Säännöllinen koulutus. ◦ Koululta selkeät tavoitteet harjoittelupaikalle. ◦ Opiskelijaohjaajien jaksamisen tuki. ◦ Opiskelija, tulevaisuuden työkaveri. ◦ Opiskelijan yksilöllinen huomiointi. ◦ Opiskelijoiden tuoma vaihtelu työnkuvaan. ◦ Ohjaajalla tulee olla liittävät perustiedot/-taidot. ◦ Ohjauksen perustuminen vapaaehtoisuuteen. ◦ Häiriötön työympäristö. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Lisääikää ohjaukseen (resursoitua). ◦ Ohjauksen eritasoisuus. ◦ Muutama tietty ohjaaja päivittäin vaihtuvien ohjaajien sijasta. ◦ Opiskelija, tulevaisuuden työkaveri. ◦ Ohjaaja, Harjoittelupaikan edustaja. ◦ Ohjaaja edustaa myös työpaikkaansa. ◦ Perehdyttämisen pelisäännöt ◦ Ohjaustilanteen ja ohjausympäristön huomiointi.

Taulukko 3: Vastaukset teemoitettuna kysymykseen ”Tuleeko mieleesi jotakin muuta ”hyvä ohjaaja”-aiheeseen liittyen.

Esimerkkejä teemoittelusta:

Opiskelija: ”Tiettyyn potilaaseen liittymättömiin asioihin voisi olla helpompi keskittyä, kun ne opastettaisiin silloin kun potilaita ei ole läsnä.”

► Ohjaustilanteen ja ohjausympäristön huomiointi.

Opiskelija: ”Ohjaaja antaa omalla esimerkillään harjoittelijalle kuvan kyseisestä työpaikasta ja pystyy vaikuttamaan siihen, millaisena työpaikka jää mieleen harjoittelujakson jälkeen.”

Opiskelija: ”Hyvä ohjaaja pitää mielessä, että ohjattava voi olla joku päivä vielä oma työkaveri. Ohjaaja edustaa myös ohjauksen lisäksi työpaikkaansa ja vaikuttaa opiskelijan halukkuuteen hakeutua jatkossa juuri tähän työyhteisöön.”

► ”Opiskelija, tulevaisuuden työkaveri” & ”Ohjaaja, harjoittelupaikan edustaja”.

Myös ohjaajilta löytyi samankaltaisia mietteitä:

”Opiskelijoita pitää kohdella hyvin, he saattavat olla tulevia työkavereitamme.”

”Opiskelijasta saattaa tulla tuleva työkaveri ja jokainen terveysalan työntekijöistä on aloittanut uransa opiskelijana.”

► Opiskelija, tulevaisuuden työkaveri.

Ohjaaja: ”Opiskelijoiden ohjaaminen tulisi huomioida myös työvuoroissa niin, että ohjaukselle annetaan tarpeeksi aikaa.”

Ohjaaja: ”Kunpa olisi aikaa valmistautua opiskelijan tuloon. Useimmiten tilanne tulee yllättäen ja sitten opiskelija valitettavan helposti jää sivustakatsojan rooliin.”

Ohjaaja: ”Työympäristöstä pitäisi poistaa häiriötekijät, esim. kiire ja melu, jotta opiskelijaa ehtii ohjata.”

Ohjaaja: ”Kiireen takia opiskelija voi joutua enemmän seuraajan rooliin, josta myös toivottavasti oppii.”

► ”Lisäaikaa ohjaukseen (resursoitua)” & ”Häiriötön työympäristö”.

Myös opiskelijat toivoivat ohjaajilta kiireettömämpää ja kärsivällisempää ohjausta ja resursoitua aikaa ohjaukseen. Asia tuotiin kuitenkin useammin ilmi aiempien kysymysten kohdalla.

”Ohjaajan pitäisi olla paitsi motivoitunut omaan työhönsä, myös sosiaalisiin taitoihin olisi syytä kiinnittää huomiota. Ohjaaja ei saa hermostua opiskelijalla olevista monenlaisista kysymyksistä. Ohjauksesta myös maksetaan toimijoille, joten siihen pitäisi olla resurssoitua aikaa, jotta opiskelijaa ehditään oikeasti opettamaan. Tämä puute menee enemmänkin siis järjestelmän piikkiin kuin yksittäisten ohjaajien piikkiin.”

► ”Lisääaikaa ohjaukseen (resursoitua)”.

Ohjaajilta kysyttiin vielä lisäksi neljäs kysymys (kysymys 3): **Minkälainen verkko-opintomateriaali tukisi opiskelijan ohjaustaitojasi parhaiten?**

Ohjaajilta tuli useita monipuolisia toiveita ja ideoita, joita voidaan tämän kehittämisprojektin verkko-opintomateriaalia tuotettaessa hyödyntää ja ottaa huomioon. Ohjaajat toivoivat muun muassa, että kokonaisuus olisi omaan tahtiin suoritettava ja että sen voisi tarvittaessa käydä läpi myös kotona. Toiveena oli, että opintomateriaali olisi tiivistetty tietopaketti, johon olisi helppo palata ohjauksen yhteydessä. Lisäksi mainittiin, että materiaalista toivottaisiin käytännön läheistä ja laboratoriomaailmaan soveltuvaa selkeää ja tiivistä kokonaisuutta. Kurssin toivottiin sisältävän näyttöön perustuvia toimintatapoja ja mainittiin, että kurssi voisi olla pakollinen, jotta kaikki ohjaajat myös suorittaisivat sen.

”Moodleen lisättävä, omaan tahtiin suoritettava. Käytännön läheinen ja laboratoriomaailmaan sovitettu. VSSH:n materiaalit ovat hyvin sairaanhoitajasuuntatuneita, mikä on kyllä ymmärrettävää, mutta muut ammattiryhmät jäävät sivuosaan.”

”Mitä opiskelijat ohjaajalta odottavat? Jokin "pakollinen" kurssi, koska muuten ei tule kyllä tuollaista aihetta opiskeltua, vaikka tärkeää olisikin...”

”Materiaalin tulisi olla helposti saataville, asiat tulisivat olla tiiviissä ja helposti ymmärrettävässä muodossa ja sen tulisi sisältää käytännön vinkkejä opiskelijan ohjaukseen liittyen.”

Ohjaajat toivoivat, että opintomateriaali yhdistäisi konkreettisia tilanteita ja teoriaa. Materiaalin toivottiin myös antavan vinkkejä ohjaukseen ja, että siinä käytäisiin läpi erilaisia esimerkkitapauksia. Opiskelijoiden kokemuksia pyydettiin tuomaan esille ja ajatuksia siitä, mitä opiskelijat ohjaajalta toivovat. Vinkkejä ohjaajat toivoivat muun muassa rakentavan palautteen antamiseen pitkin päivää sekä vaikeampiin ohjaustilanteisiin, joissa opiskelijalla ei ole tarpeeksi motivaatiota oppimiseen.

”Tiivistetty tietopaketti teoriaa ohjauksesta ja palautteen antamisesta, johon olisi helppo palata uudelleen ohjauksen aikana. Esimerkkejä.”

6 Kehittämiprojektin tuotos ja johtopäätökset

Tämän YAMK-kehittämiprojektissa tehtyjen tutkimusten pohjalta laadittiin hyvään opiskelijaohjaukseen liittyvää verkko-oppimismateriaalia suomen kielisenä Tyksin Moodle-verkko-oppimisalustalle. Materiaali käännettiin myös englannin kielisenä BioTriCK hankkeen verkkosivustolle (BLS Academyn verkkoalustalle).

Palautteen antamisesta:

- Haittaa tekevä palaute kohdistuu suoraan henkilöön ja henkilöiden keskinäiseen vertailuun, ei yksilön tekemään työhön.
- Positiivisessa palautteenannossa keskitytään myös siihen miten edetään, jotta tavoitteet saavutetaan eikä pelkästään siihen, mitä tulisi parantaa.
- Palauteen tulisi aktivoida oppilaan ajattelua ja suunnata oppilaan katsetta tulevaan.
- Myös virheet ja epäonnistumiset työntävät eteenpäin ja lisäävät ”hiljaista tietoa”. Parhaimmillaan sosiaalinen tuki näissä tilanteissa auttaa ylittämään itsensä ja löytämään epäonnistumisen keskellä myös sellaisia voimavaroja, joita ei edes tiennyt omaavansa.
- Yrittämisestä annetut keuhut saavat ihmisen yrittämään vaikeuksista huolimatta entistä kovemmin.
- Se mihin palautteenannossa kiinnitämme huomiota ja mistä palkitsemme toistuu.
- Mahdollisiin ongelmiin ja epäkohtiin tulisi puuttua välittömästi.
- Palaute voi sisältää tunteita muttei saa olla loukkaavaa.
- Hyvin annettu palaute voidaan kokea korjaavana ja kannustavana sen negatiivisuudesta tai positiivisuudesta riippumatta. Hyvä palaute on selkeä (ei vihjailuja tai epäsuoria kommentteja). Palaute annetaan rauhallisesti ja oleellisista asioista.
- Keskusteleva palaute! Kun antaa palautteensaajan ensin itse arvioida omaa suoriutumistaan, avautuu mahdollisuus monipuoliselle keskustelulle ja yhteiselle arvioinnille.
- Päivittäinen palautteenanto! Opiskelijat kokevat, että palautetta tulisi antaa enemmän ja pitkin harjoittelua ja, että ohjaajat voisivat enemmänkin tulla seuraamaan opiskelijan suoriutumista annetuista tehtävistä ja antaa suoriutumisesta palautetta.
- Jatkuva palautteenanto ja säännölliset keskustelut lisäävät opiskelijan motivaatiota. Lisäksi opiskelija saa itsevarmuutta omasta osaamisesta.

Ahonen & Sirke Lohtaja-Ahonen 2011, Atjonen 2007, Honkavuo 2020, Kumpulainen 2017, Kääriäinen 2018, Pitkänen ym. 2018 & Silvennoinen & Tili 2017.

Kuva 4: Esimerkkikuva verkko-oppimismateriaalista. Palautteen antaminen.

Verkkoalustoille tuotetuissa materiaaleissa käytettiin havainnoillistavina tekijöinä kuvia sekä tekstiä. Materiaalista pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä ja kehittämisprojektin tekijä hyödynsi materiaalin tuottamisessa itse ottamiaan valokuvia ja omaa tekemäänsä piirtografiikkaa. Verkkomateriaalissa tuotiin esille myös tämän opinnäytetyön tutkimustuloksia. Materiaalissa pyrittiin tuomaan selkeästi esille hyvin yleisiä hyvään opiskelijaohjaukseen liittyviä huomioita, jotka mahdollisesti muistuttavat ohjaajia opiskelijaohjauksen tärkeydestä ja saavat pohtimaan omaa ohjaustaan sekä omaa, että opiskelijan asemaa ohjauksessa.

Viereisessä taulukossa on käyty läpi:

Hyvän ohjaajan ominaisuuksia.

Vastaukset perustuvat kyselyihin, jotka teetettiin vuonna 2021 bioanalytikko-opiskelijoille sekä heidän ohjaajilleen osana YAMK-opinnäytetyötä (Lauos, 2023).

Taulukossa on lihavoituna ne ohjaajan ominaisuudet, jotka erityisesti nousivat kyselyissä esille (useammassa eri vastauksessa).

	Vastaaja: ohjaaja	Vastaaja: opiskelija
Ohjaajan ammatillisuus	<ul style="list-style-type: none"> Työkokemus Ammattitaitoisuus Innostuneisuus omaan työhön Itsevarmuus ja itsetuntemus (reflektointi) Vahva ja ajantasainen tietotaitoperusta 	<ul style="list-style-type: none"> Työkokemus Ammattitaitoisuus Työmotivaatio Oman työpisteen osaaminen/hallinta Laboratorion yleishallinta
Hyvän ohjaajan ominaisuuksia	<ul style="list-style-type: none"> Ystävällisyys Kärsivällisyys Rauhallisuus Positiivinen asenne Kannustava Asiantunteva Rentous Luotettavuus Motivoiva Pitkäjänteisyys Avoiminen asenne Helposti lähestyttävä Selkeys Avoimuus Rohkaiseva Johdonmukaisuus Kuunteleva Innostava 	<ul style="list-style-type: none"> Ystävällisyys Kärsivällisyys Rauhallisuus Positiivisuus Kannustava Asiantunteva Rentous Luottava Reippaus Ymmärtäväisyys Huolellisuus Auttavainen Tarkkuus Huumorintaju Joustava Yksityiskohtaisuus Läsnä oleva Empaattisuus
Ohjaus-osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Motivaatio ohjaukseen. Kertoo mitä tekee ja miksi. Asioiden selkeä ilmaiseminen ohjaamisessa. Antaa rakentavaa välpalautetta. Opiskelijamyyntönsä. Sopivien haasteiden antaminen. Kiireettömyys. Antaa opiskelijan tehdä. Tiedostaa opiskelijan edistymisen. Hyvät vuorovaikutustaidot. Koulutuksen sisällön tunteminen. Opiskelijan yksilöllinen kohtaaminen. Opiskelijan huomioiminen työyhteisössä. Ystävällinen vastaanotto. Tuo esiin realistisen kuvan työstä. 	<ul style="list-style-type: none"> Motivaatio ohjata ja opettaa. Selittää "miksi/miten" asiat tehdään. Selkeät toimintaohjeet. Keskustelu ja asiallinen palaute. Huomioi opiskelijan keskenäisyyden. Antaa tehdä (aiempi osaaminen/haasteet). Toistot ja harjoittelu. Luottamus opiskelijaa kohtaan. On tilanteessa läsnä. Opiskelijan kannustaminen. Huomioi opiskelijan lähtötason. Opiskelijakohtainen ohjaus. Huomioi opiskelijan toiveet. Opiskelijan vastaanotto – "Tervetullut olo"/nimellä kutsuminen.

Kuva 5: Esimerkkikuva (2) verkko-oppimismateriaaleista. Hyvän ohjaajan ominaisuuksia.

Aina on mahdollista syventää ohjausosaamistaan

Viereisestä taulukosta käy ilmi:

1. Mitä hyviä ominaisuuksia opiskelijat olisivat kaivanneet käytännön ohjaajilta lisää?

1. Mitä hyvän opiskelijan ohjaajan ominaisuutta ohjaajat halusivat kehittää itsessään enemmän?

Vastaukset perustuvat kyselyihin, jotka teetettiin vuonna 2021 bioanalytikko-opiskelijoille sekä heidän ohjaajilleen osana YAMK-opinnäytetyötä (Lauos, 2023).

Taulukossa lihavoituna on ne ominaisuudet, jotka erityisesti nousivat kyselyssä esille.

Tutustu myös opiskelijaohjauksen käsikirjaan ja hyödynnä muut Moodlen kurssit ja opiskelijaohjauksen materiaalit. Kursseja löytyy monelle eri tason ohjaajalle.

Vastaaja: ohjaaja	Vastaaja: opiskelija
<ul style="list-style-type: none"> Asioiden selkeä ja ymmärrettävä esille tuominen. Palautteen antaminen, ohjauskeskustelut, kehittävän kritiikin antaminen (rohkeammin). Samaistuminen opiskelijan asemaan. Kiireetöntä ohjausta (vaikka olisikin kiire). Teoriatiedon ja käytännön opettaminen sekä yhdistäminen. Opiskelijaa motivoivaa otetta (mm. kysymykset). Ottaa paremmin huomioon opiskelijan lähtökohdat ja lähtötason. Kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Stressinsietokykyä ja jaksamista. Itsevarmuutta ja auktoriteettina olemista. Innokkuutta opettaa ja oma-aloitteisuutta. Koulutuksen tunteminen ja tavoitteiden mukainen ohjaus. 	<ul style="list-style-type: none"> Selkeä asioiden selittäminen. Palautetta monipuolisemmin ja useammin harjoittelun aikana. Kyky saada opiskelijalle toivottu ja hyväksytty olo. Kärsivällisyys ja ystävällisyys (myös kiireessä). Teoreettisemman ja syvällisemmän tiedon pohdinta yhdessä. Mahdollisuus osallistua enemmän. Kokemattomuuden hyväksyminen. Luottamusta opiskelijan taitoihin. Ymmärrys siihen, että on erilaisia tottumuksia ja tapoja suorittaa työtä. Osallistava ote (mm. kysymykset, kädestä pitäen opettaminen).

Kuva 6: Esimerkkikuva (3) verkko-oppimismateriaaleista. Ohjausosaamisen syventäminen.

Ennen verkko-opintomateriaalin lopullista julkaisemista, se hyväksyttiin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan (ent. VSSHP) klinisen hoitotyön opettajilla sekä englanninkielelle käännetty verkko-opintomateriaali BioTriCK-hankkeen toimijoilla. Materiaalia on esitelty myös kehittämisvaiheessa Varhan klinisen hoitotyön opettajille sekä BioTriCK-hankkeen toimijoille, jolloin tarvittavat korjaus- ja kehitysehdotukset huomioitiin. Materiaali on vapaasti BioTriCK-hankkeen ja Varhan käytettävissä ja sitä saa tarvittaessa jatkossakin muokata.

Kehittämisprojektin tekijä olisi halunnut lisätä tuottamaansa verkkomateriaaliin myös aiheeseen liittyvää videomateriaalia mutta tähän olisi tarvittu lisää aikaa suunnittelua, kuvausta ja editointia varten. Myös muutama kyselyyn vastannut ohjaaja olisi toivonut videomateriaalia verkko-oppimismateriaaliin. Videoita on mahdollista lisätä verkkoalustoille myös jälkikäteen. Videoita voi suunnitella ja tuottaa myöhemmässä vaiheessa myös esimerkiksi yhdessä AMK-opiskelijoiden kanssa esimerkiksi opinnäytetyön tai kurssitehtävän muodossa. Muuten kehittämisprojektin eteneminen pysyi pääosin suunnitellussa aikataulussa, vaikka lopullisen projektituotoksen eli verkko-opetusmateriaalin esittelemisen siirtyikin osittain keväälle 2023.

Ennakkosuunnittelu on olennainen osa verkkovideon tuotantoprosessia. Aiheesta kannattaa aluksi hankkia tietoa eri lähteistä. Tutustumisen jälkeen aihetta on helpompi rajata ja mitä konkreettisemmin ja yksiselitteisemmin aihe on rajattu, sitä helpompi se on toteuttaa. Videotuotannon lähtökohtien ja tavoitteiden määrittely on hyvin tärkeä osa sisällöntuotantoprosessia. Sisällöntuottajan tulisi aluksi miettiä kenelle, mitä ja miksi hän on toteuttamassa, ja vasta sen jälkeen pohtia miten tämä kaikki toteutetaan. (Kero, 2016.)

Ohjaajat toivovat lisäinfoa erilaisista opiskelijaohjaukseen liittyvistä käytännön asioista. Tätä toivetta ei tässä verkkomateriaalituotannossa voida suoraan toteuttaa koska opiskelijaohjaukseen liittyvät käytännön asiat voivat vaihdella ja ovat paikka tai maa kohtaisia. Tässä kehittämisprojektissa luotiin verkko-opetusmateriaalia, jossa tuodaan esille hyvään opiskelijaohjaukseen liittyviä yleisiä perusasioita. Vastauksia voi kuitenkin hyödyntää muidenkin alojen

opintomateriaaleja suunniteltaessa. Alla on luetteloituna ohjaajien esittämiä toiveita verkko-opetusmateriaalin sisällöksi, joita **ei** voitu tämän kehittämisprojektin aikana huomioida verkko-opetusmateriaalia toteutettaessa:

- Tietoa siitä, mitä opiskelijat odottavat harjoittelujaksolta ja mitä opiskelijat saavat tehdä.
- Tietoa, mitä koulu odottaa tietyltä harjoittelujaksolta.
- Tietopaketti, joka sisältää suunnitelmat, aikataulut ja osaamistavoitteet.
- Tietoa opiskelijan valmiuksista ja tasosta.
- Yleisluonteista tietoa sairaalan ja koulun käytännöistä ja mm. yhteystietoja ja lomakepohjia.
- Vinkkejä ohjauksen apuna käytettävistä verkkosivustoista.
- Opintopakettia, mistä opiskelijat voisivat kerrata jokaisen osaston perustehtävät.

Kirjallisuushaun perusteella kehittämisprojektin tekijä huomasi, että bioanalyttikko-opiskelijoihin ja heidän ohjaukseensa liittyvää tutkimusmateriaalia ei ole paljoa saatavilla tai sitä on vaikea löytää. Tästä johtuen tämä yamk-tutkimus ja kehittämisprojekti toi lisäinformaatiota erityisesti bioanalyttikko-opiskelijoiden ohjaukseen liittyen. Kehittämisprojektin tekijän kokemattomuus kirjallisuushaun tekemiseen voi vaikuttaa jossain määrin hakutulosten löytymiseen ja jatkossa informaatiota voisi hakea lisää myös esimerkiksi röntgenhoitajaopiskelijoille tai ohjaajille teetettyjen tutkimustulosten avulla.

Tämän yamk-tutkimuksen ja kehittämisprojektin kyselyvastaukset ovat lähes samansuuntaisia kuin kirjallisuushausta poimituille sairaanhoitajaopiskeijoille toteutetuissa aiemmissa tutkimuksissa saadut tutkimustulokset. Sairanhoitajaopiskeijat olivat aiemmissa tutkimustuloksissa painottaneet hyvän ohjaajan ominaisuuksiksi muun muassa ohjaajan ymmärtäväisyyden, kannustuksen ja motivaation (Honkavuo 2020) sekä avoimuuden, ystävällisyyden, osallistavuuden ja joustavuuden (Dale ym. 2013), kuten myös

tämän tutkimuksen tulokset (taulukko 1) osoittavat bioanalyttikko-opiskelijoiden vastanneen.

Opiskelijat ovat esimerkiksi Kääriäisen (2018) tutkimuksessa tuoneet ilmi, että toivoisivat jatkuvampaa ja säännöllisempää palautetta harjoittelun aikana. Myös tämän kehittämisprojektin tutkimuksellinen kyselyosuus toi saman asian esille. Lisäksi ohjaajien vaihtuvuus mietityttää niin tämän kyselytutkimuksen vastaajia (bioanalyttikko-opiskelijat) kuin sairaanhoitajaopiskelijoita esimerkiksi Kääriäisen (2018) ja Pitkäsen (2018) tutkimuksissa. Opiskelijaohjaajien vaihtuvuutta pidetään näiden tutkimustulosten mukaan pääosin ohjausta heikentävänä asiana mutta tämän kehittämisprojektin tutkimuskyselyistä käy kuitenkin ilmi, että opiskelijat pitivät myös siitä, että näkivät erilaisia toimintamalleja eri ohjaajilta.

Opiskelijat kokivat ohjaajien vaihtuvuuden olevan osittain huono asia ja näkivät tässä osittain kuitenkin hyviäkin puolia.

"On parempi, jos ohjaajia on vain muutama tietty sen sijaan, että ohjaaja vaihtuu lähes joka päivä harjoittelujakson aikana. Näin opiskelijan tavoitteita on helpompi saavuttaa."

"Ohjauksen taso vaihteli päivästä ja ohjaajasta riippuen."

"Ohjaajien vaihtuvuus oli myös mukavaa, kun sai eri malleja toimia."

Työympäristössä useammalla eri tavalla toimiminen tuli esiin myös muuten opiskelijoiden antamissa vastauskommenteissa.

"Seurasin useaa työntekijää ja "seurattava" vaihtui parin päivän välein; jotkut työntekijät eivät voineet sietää sellaisia työtapoja, mitkä toisille olivat ehkä jopa ainoa totuttu tapa ja kun opettelin toimimaan toisen työntekijän ohjeiden mukaan, parin päivän päästä seuraava ohjaaja oli kauhuissaan jostain toisen ohjaajan opettamasta toimintatavasta."

"Jos asia on mahdollista tehdä monella eri tavalla, hyvä ohjaaja antaa ohjattavan löytää itsellensä sopivimman tavan eikä tyrkytä vain omaa tapaansa."

Ohjaustilanteita hankaloitti usein kiire, joka mainittiin toistuvasti eri kysymysten vastauksissa. Ohjaajien vastauksista ilmeni, että kiire vaikutti omaan jaksamiseen, kärsivällisyyteen ja motivaatioon ohjata opiskelijaa työn ohessa. Opiskelijaohjaukseen toivottiin myös resursoitua työaika ja tukea ohjaajien jaksamiseen. Opiskelijoiden vastauksista taas kävi ilmi, että kiireessä ohjaajilta olisi toivottu enemmän kärsivällisyyttä ja ystävällisempää ohjausta myös kiireessä.

Opiskelija: ”Toisinaan oli selvästi kiire, jolloin tuli paineita tehdä nopeammin. Tällaisiin tilanteisiin toivoisin kärsivällisyyttä ohjaajille.”

Ohjaaja: ”Itseä kiinnostaa jaksamiskysymys. Alati pahenevan työvoimapulan paineessa, miten voitaisiin tukea opiskelijaohjaajien jaksamista. Kyseessä on opiskelijalle ainutlaatuinen tilaisuus, mutta ohjaajalle päivittäinen ”rasite”.

Ohjaajat toivat myös useissa vastauksissaan esille, että haluaisivat kehittää omaa palautteenantoaan ja ohjauskeskustelutaitojaan. Ohjaajat haluaisivat antaa kehittää kritiikkiä rohkeammin mutta muistaa myös antaa positiivista palautetta. Myös opiskelijat toivat esille palautteenannon tärkeyden. Opiskelijat haluaisivat säännöllisemmin ja monipuolisempaa palautetta myös itse ohjaustilanteissa. Tässä kehittämisprojektissa tuotetussa verkkomateriaalissa tuotiin esille yleisiä hyviä tapoja ja vinkkejä antaa opiskelijalle säännöllistä palautetta mutta erilaisia palautteenantomalleja ei tämän kehittämisprojektin aikana käyty tarkemmin läpi. Tarkoitus oli luoda yleisluontoinen koulutuskokonaisuus, joka sisältää kaikille tarkoitettuja hyvän ohjauksen perusteita. Varhalla (ent. VSSHP) on jo tarjolla opiskelijaohjaajille myös erilaisia koulutuskokonaisuuksia, joissa on käyty läpi erilaisia palautteenantomalleja. Näitä voi lisätä tarvittaessa myös tämän kehittämishankkeen opetusmateriaaleihin.

Ohjaajan ja opiskelijan suhde on tärkeä tekijä opiskelijan oppimisen ja ohjatun harjoittelun onnistumisen kannalta. Avoin vuorovaikutus ja luottamus on merkityksellisessä asemassa. Läheinen ja luottamuksellinen suhde ohjaajaan vähentää opiskelun sisältämiä jännitteitä ja edistää ammatillista kasvua sekä

tehokasta oppimista. Opiskelijat ovat olleet tyytyväisempiä harjoitteluun, jos heillä on ollut oma nimetty ohjaaja. (Elomaa ym 2008, 27.) Ohjaajan vaihtuvuus voi kuitenkin mahdollistaa moniammatillisen oppimisen ja yhteistyön. Oppimisen laatu voi parantua monipuolisuuden kautta esimerkiksi, jos ohjaajilla on eritasoisia taitoja. Kuitenkin selkeys oppimisessa voi kärsiä ja heikentää muun muassa ohjaussuhteen muodostumista. Myös opiskelijan voi lisääntyä eri ohjaustavoista. Vaihtuvuuden takia opiskelijan osaamisen hahmottaminen voi olla myös ohjaajille vaikeampaa. (Kumpulainen 2017, 31 47-48.)

7 Kehittämiprojektin ja siihen liittyvän tutkimuksen arviointi sekä jatkotutkimusaiheet

7.1 Eettisyys ja hyvä tieteellinen käytäntö

Tässä kehittämissuorituksessa toteutettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita (HTK) ja hyviä tieteeseen liittyviä eettisiä käytäntöjä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tieteellisessä tutkimuksessa noudatetaan rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Eettisyys ja avoimuus ja tietosuoja-asiat tulee huomioida. Tuloksia julkaistaessa tulee noudattaa vastuullista tiedeviestintää ja muiden tutkijoiden julkaisuihin tulee viitata asianmukaisella tavalla. Tutkimus suunnitellaan ja toteutetaan vaatimusten mukaisesti. Raportointi ja tietojen tallennus tulee tehdä myös vaaditulla tavalla. Tarvittavat tutkimusluvut tulee olla hankittu ja mahdollinen eettinen ennakoarviointi tehty. Tutkimusryhmän välisissä sopimuksissa tulee huomioida muun muassa eri osapuolien roolit tutkimukseen liittyen. Rahoituslähteet ja muut merkitykselliset sidonnaisuudet ilmoitetaan asianomaisille ja tutkimukseen osallistuville sekä raportoidaan tutkimustuloksia julkaistaessa. Tutkijoiden tulee pidättäytyä kaikista tieteeseen ja tutkimukseen liittyvistä arviointi- ja päätöksentekotilanteista, mikäli he ovat esteellisiä. Tutkimusorganisaation tulee lisäksi noudattaa hyvää henkilöstö- ja taloushallintoa. (TENK 2012.)

EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR 2018) mukaan erityisvaatimuksia kyselyn suhteen ilmenee, mikäli henkilöltä kerätään jonkinlaisia häneen liitettäviä tunnistettavissa olevia tietoja ja/tai esimerkiksi kysytään erityisen arkaluonteisia esimerkiksi terveyteen tai rotuun liittyviä kysymyksiä. (GDPR 2018.) Wepropol[®]in (2018) ohjeissa viitataan myös GDPR:ään (General Data Protection Regulation) ja mainitaan, että tietosuoja-asetus vaikuttaa kyselyiden laadintaan, mikäli kyselyssä kysytään nimeä, henkilötunnusta, sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa, sijaintitietoa (esim. kotiosoite), verkkotunnistetietoa (esim. ip-

osoite), tai useampaa vastaajalle tunnusomaista henkilökohtaista tekijää (esim. kulttuurinen, fyysinen tai fysiologinen tekijä). (Wepropol® 2018.)

Kyselyt toteutettiin anonyymeinä Wepropol®-kyselyinä. Kysely oli vapaaehtoinen ja siinä ei kerätty minkäänlaisia tietoja, joista kyselyyn vastaava henkilö olisi ollut mahdollista tunnistaa. Tässä kehittämisprojektissa ei kerätty henkilötietoja myöskään mistään muista olemassa olevista tietojärjestelmistä tai rekistereistä. Kysely lähetettiin sähköpostitse eri VSSH:n (nyk. Varha) yksiköiden tai osastojen yli-/osastonhoitajille, jotka välittivät kyselyn eteenpäin opiskelijoita ohjaaville käytännön ohjaajille. Opiskelijoille suunnattu kysely lähetettiin sähköpostitse opettajan välittämänä. Kehittämisprojektin tekijä ei saanut näin ollen tietoonsa edes vastaajien sähköpostiosoitteita. Kyselyyn vastattiin siis täysin nimettömästi yleisen, kaikille yhteisen Wepropol®-kyselylinkin kautta. Kyselyn vastaukset säilytetään kehittämisprojektin valmistumiseen saakka, jonka jälkeen ne poistetaan järjestelmästä asianmukaisesti ja hyviä tieteellisiä käytäntöjä noudattaen. Kyselyssä kerättyjä vastauksia ei luovuteta ulkopuoliseen käyttöön. Verkko-opintomateriaalissa esiintyviltä henkilöiltä, kysyttiin tarvittavat luvat materiaalin julkaisemiseen esimerkiksi videonkäyttöluvan muodossa. Kehittämisprojektin suunnitteluvaiheessa tehtiin myös asianmukainen tietosuojailmoitus. Erillistä rahoitusta hankkeelle ei tarvittu.

7.2 Kehittämisprojektin luotettavuuden arviointi

Laadullisen tutkimuksen tulkinta on aina tutkijan, tutkimusaineiston ja teorian välisen vuoropuhelun tulos. Tutkijan on tutkimuksen aikana todistettava yleistettävyydentaitonsa eli kyky tarkastella tutkittavaa asiaa yksittäistapausta yleisemmällä tasolla erilaisia havaintoja yhdistäen. Laadullinen tutkimus on pätevä, kun se vastaa tutkimusaiheen mukaisesti tutkimuskysymyksiin. Tämä voi tarkoittaa muun muassa kannanottoa tai vertailua aiempiin tutkimuksiin ja tuloksiin. Tutkijan tulee osata kuvata miten jokin asia on tietyssä tilanteessa, ajassa ja paikassa. (Vilka 2015, 125-126.)

Tutkimuksen voi katsoa olevan luotettava kun tutkimuskohde ja tulkittu materiaali on yhteensopivia eikä ulkopuoliset epäolennaiset tai satunnaiset tekijät ole vaikuttaneet teorianmuodostukseen. Tutkijan on arvioitava tutkimuksensa luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla sekä perusteltava, että kuvattava valintansa tutkimustekstissään. (Vilkkä 2015, 125-126.)

Tässä kehittämissuorituksessa koitettiin tuoda mahdollisimman selkeästi teemoittelun avulla kyselyiden vastaustuloksista esille tulleet asiat. Vastaukset olivat pääasiassa ymmärrettäviä ja harkittuja. Tämä helpotti vastausten tulkintaa merkittävästi. Mahdollista kuitenkin on, että osa lauseiden sanomasta jäi taka-alalle tai korostui liikaa verrattuna siihen, mitä kirjoittaja olisi halunnut tuoda esille. Kuitenkin useissa vastauksissa toistuivat samat teemat, joten yleisemmät mielipiteet ja kommentit saatiin helposti korostettua analysointivaiheessa. Saadut kyselyvastaukset vastasivat tutkimuskysymyksiin.

Empiirisen kyselyosuuden vastausprosenttia ei pystytä tarkkaan arvioimaan, koska kyselyt lähetettiin yhteyshenkilöiden kautta vastaajille. Yhteyshenkilönä toimi osastonhoitaja, ylihoitaja tai ammattikorkeakoulun opettaja. Vastausmäärät vaihtelivat eri kysymysten mukaan (opiskelijat N=18-28, ohjaajat N=24-42).

Kirjallisuusaineistoksi valittiin vähintään ylemmän ammattikorkeakoulun lopputöitä. Tietoa haettiin aiheeseen soveltuvista seuraavista tietokannoista; Finna, Theseus, Medic, Pubmed ja Cinahl. Artikkelihaun perusteella valikoitujen lehtien Journal impact factor eli vaikuttavuuskertoimet tarkistettiin ja ne menivät vuonna 2022 1.36-3.84 välille eli osoittivat keskivertoista tai hyvää tulosta. Artikkelit valittiin kuitenkin kirjallisuuskatsaukseen myös manuaalisesti tarkastamalla, että sisältö sopii aihealueeseen. Impact factor perustuu osoittajaan eli arvoon, joka kertoo viittausten määrästä tietyn lehden artikkeleihin sekä nimittäjään, joka kertoo lehden todellisten artikkelien ja katsausten määrän kahden vuoden ajanjakson aikana. (Garfield, 2006.)

Muun kirjallisuusaineiston todettiin soveltuvan käyttöön kirjoittajien asiantuntemuksen ja julkaisijatietojen perusteella. Kirjallisuuskatsaus ja kirjallisuushaku tehtiin laaja-alaisesti eri tietokantoja ja hakukoneita hyödyntäen.

Kirjallisuuskatsauksen haun perusteella valikoituneet artikkelit keskittyivät monipuolisesti aihealueeseen ja tutkimukset olivat suht kattavasti eri kulttuureissa ja ympäristöissä tehtyjä. Opiskelijaohjauksessa on oletettavasti eroja eri maiden ja kulttuureiden välillä mutta opiskelijaohjaukseen liittyvät lähtökohtaiset perusasiat todennäköisesti koskettavat kaikkia ohjaustilanteita ympäristöstä ja olosuhteista riippumatta.

Hyvien kysymysten ominaispiirteitä ovat muun muassa, että kysymys on tarpeellinen ja hyödyllinen ja, että kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan. Kysymys on myös kohteliaasti esitetty ja se ei ole johdatteleva, liian pitkä tai monimutkainen. Kysymys on selkeä, ymmärrettävä ja yksiselitteinen ja mahdollistaa tulosten saamisen halutulla tavalla. Tutkimuslomakkeeseen sisältyy myös saatekirje, jonka tehtävänä on motivoida vastaajaa sekä selvittää muun muassa tutkimuksen taustaa. (Heikkilä 2014, 55 & 59)

Tämän kehittämisprojektin kyselyosuuden avointen kysymysten määrä rajattiin muutama kysymykseen, jotta analysointi olisi helpommin suoritettavissa ja vastauksista saataisiin esille tarkemmin oleelliset asiat. Kohderyhmäksi valittiin henkilöt, joille materiaali on ensisijaisesti suunnattu eli bioanalytikoita ohjaavat ammattilaiset sekä harjoittelujaksolla jo olleet bioanalyttikko-opiskelijat. Kyselyiden mukana lähetettiin saatekirje, jossa esiteltiin tutkimukseen liittyvät taustatiedot (liite 3 ja liite 4). Vastaajia saatiin odotettu ja tarpeeksi kattava määrä. Tarkkaan ei voida tietää, kuinka monelle ohjaajalle ja opiskelijalle kyselyt lähtivät, koska kyselyt lähetettiin osaston-/ylihoitajan sekä opettajan kautta.

Suunnitteluvaiheessa riskejä kartoitettiin SWOT-analyysin muodossa (taulukko 4). Riskienhallinnassa projektin riskit tunnistetaan ja arvioidaan niiden vaikutusta tavoitteisiin. Riskeihin vaikuttavat tekijät sekä riskien karttamiseen tai ottamiseen liittyvät toimet suunnitellaan ja toteutetaan. (Arto 2006, 37 & 48.)

SWOT-analyysi			
		Positiiviset	Negatiiviset
Sisäiset	Sisäiset	<p style="text-align: center;">VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kansainvälisen materiaalin tuotto BioTriCK-hankkeelle. • Sidosryhmien ja organisaation tuki. • Uuden oppiminen ja tiedon jakaminen. • Virtuaaliset meetingit eri kokoonpanoin. • Kansainvälisyys ja eri toimijat - eri näkökulmat ja taustatiedot. • Tutkijan kokemus muunlaisista projektitöistä. • Yhteinen päämäärä. 	<p style="text-align: center;">HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutkijan kokemattomuus vastaavanlaisesta hankkeesta. • Tutkijan kokemattomuus verkkokursseista ja mediaosaamisesta (vaatii perehtymistä). • Kansainvälisen hankkeen mahdollinen kielimuuri (väärinymmärrykset). • Maailmantilanne: Covid-19-vaikutus (tapaamiset ja tiedonkulku). • Vain yksi tutkimusprojektin tekijä (ohjausryhmä taustalla ja apua saatavilla).
	Ulkoiset	<p style="text-align: center;">MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijaohjauksen kehittäminen. • Opiskelijaohjauksen laadun yhtenäistäminen ja parantaminen. • Tuotos eri ammattialojen hyödynnettävissä. • Opiskelijanohjauksen tärkeyden korostuminen. • Verkostoituminen (uudet kontaktit). • Vsshp:n työntekijöiden koulutuksen kehitys. • Jatkotutkimusmahdollisuudet. 	<p style="text-align: center;">UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avainhenkilöiden poistuminen (myös sis. uhka) • Laitteiden resurssipuute tai toimimattomuus (vsshp-koneet, internetalustat, nettiyhteydet). • Avunsaannin vaikeudet ja viivästykset (yhteyshenkilöiden lomat ja muut työt jne). • Aikataulun pettäminen. • Yllättävät/ennakoimattomat tekijät/ilmiöt. • Käyttäjystävällisyys ei toteudu tai materiaalin käyttö vähäistä.

Taulukko 4: SWOT-analyysi.

Laadunhallinnan tavoitteena on varmistaa suunnittelun, varmistuksen ja valvonnan avulla, että projekti täyttää sille asetetut vaatimukset. (Arto ym. 2006, 224.) Projektitympäristössä voidaan yleisesti tunnistaa kaksi hieman erilaista näkökulmaa laatuun liittyen. Näitä ovat asiakasvaatimusten täytyminen toteutettavan tuotteen laadussa sekä suunnitelmanmukainen projektinhallinta. Laadunvarmistuksella projektin suorituskykyä seurataan säännöllisesti ja katsotaan, että kriteerit täyttyvät. Parhaimmillaan auditointiin osallistuu sekä projektiryhmäläisiä ja oman yrityksen edustajia, että asiakkaan edustajia. (Arto ym. 2006, 225-229.)

Kehittämiprojektin idea saatiin BioTriCK-hankkeesta, joten hankeryhmän (erityisesti ohjausryhmän) toiveet ja odotukset sekä mielipiteet huomioitiin projektiin liittyvän tutkimuksen tekemisessä sekä lopullisen projektituotoksen

suunnittelussa. Samalla hankkeen toimijat myös seurasivat kehittämisprojektin etenemistä ja laatua. Kehittämisprojektin toteuttaja tarkkaili omaa edistymistään ja noudatti tutkimuksen tekoon liittyviä hyviä käytäntöjä ja standardeja. Projektin toteuttaja huomioi kohderyhmänsä tarpeet koko kehittämisprojektin ajan. Kohderyhmän tarpeet tuli huomioitua erityisesti kyselytutkimuksen toteuttamisen muodossa. Varsinainen tuotos eli tuotettu verkko-opetusmateriaali voidaan testata vasta projektin loppumisen jälkeen käytännössä.

Tämän opinnäytetyön kyselytutkimusosa ja kirjallisuuskatsaus sekä muu haettu kirjallinen materiaali vastasi tutkimuskysymyksiin siitä, minkälainen on hyvä opiskelijan käytännön ohjaaja. Tieteelliset julkaisut ja muut kirjalliset materiaalit toivat myös lisäinformaatiota siitä, miksi hyvä opiskelijan ohjaus on tärkeää. Ohjaajat toivat kyselyvastauksissa esille, minkälainen verkko-opintomateriaali tukisi heidän mielestään opiskelijan ohjausta parhaiten. Kirjallisuuskatsausosuudessa keskityttiin enemmän hyvän opiskelijan ohjauksen taustoihin kuin viimeisimpään tutkimuskysymykseen liittyen parhaiten opiskelijan ohjausta tukevaan verkko-opintomateriaaliin. Aihetta olisi ollut mahdollista tarkastella lisää myös tästä näkökulmasta.

Tämän kehittämisprojektin tarkoituksena oli tuottaa hyvään opiskelijaohjaukseen liittyvää opetusmateriaalia Turun yliopistollisen keskussairaalan käyttämälle verkko-oppimisalustalle (Moodle) sekä englannin kielisenä BioTriCK-hankkeen käyttöön Biomedical Laboratory Science Academyn (BLS Academy) verkkosivuille.

Tämän kehittämisprojektin tavoitteena oli verkko-opetusmateriaalin avulla parantaa opiskelijoiden kliinistä ohjausta ja saada ohjauksesta tasalaatuisempaa sellaisissakin harjoittelupaikoissa, joissa lähiohjaaja vaihtuu usein, esimerkiksi työpisteiden mukaan. Tavoitteen täyttymistä on vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida koska materiaalia jaetaan verkko-alustoille vasta opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen työntekijöillä on vapaa pääsy Moodle-verkkoalustalle ja BioTriCKin kansainväliseltä verkkosivustolta pääsee katsomaan englanninkielistä materiaalia ilman erillistä

kirjautumista ja erikseen hankittavia tunnuksia. Ongelmana voi olla se, että materiaalin sijaintipaikka ei välttämättä ole käyttäjäkunnan tiedossa. Siksi olisikin tärkeää informoida materiaalin olemassaolosta. Materiaalia voi myös jakaa erikseen esimerkiksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eri palvelualueille tai ottaa osaksi jotakin Turun AMK:n opetuskurssia. Ammattikorkeakoulun opintokurssilla hyvän ohjauksen periaatteita voitaisiin opettaa jo kesken opintojen tuleville työelämän ohjaajille. Koska materiaalia on englanninkielisenä myös kansainvälisellä verkkokalustalla, sitä voidaan hyödyntää myös eri maiden opiskelijaohjauksen laadun yhtenäistämisessä. Jotta ohjausosaamisesta tulisi systemaattisesti tasalaatuisempaa, voisi jatkossa harkita esim. Varhan henkilökunnalle jotakin yhteistä peruskurssia, joka kaikkien opiskelijaohjaajien tulisi työnantajan osoittamana käydä läpi.

7.3 Jatkotutkimusaiheet

Jatkossa verkko-opetusmateriaaleihin voisi lisätä opiskelijaohjaukseen liittyvää informaatiota esimerkiksi videon muodossa. Tämän voisi toteuttaa kehittämistehtävänä, opinnäytetyönä tai projektina esimerkiksi Varhan kliinisen hoitotyön opettajien, opiskelijaohjaajien tai AMK-opiskelijoiden toimesta. Myös BioTriCK-hankkeen sivuille voi myöhemmin kääntää englanniksi lisämateriaalia.

Jatkotutkimusaiheena voisi tehdä tutkimusta siitä, miten tuotettu verkkomateriaali on saatu integroitua eli jalkautettua eri tahojen käyttöön ja palveleeko tuotettu materiaali käyttäjäkuntaansa. Tutkimuksen voi toteuttaa esimerkiksi kyselytutkimuksena. Tämänkaltaisen jatkotutkimus toisi myös ilmi, minkälaisia toiveita ja kehitysehdotuksia käyttäjäkunnalla on valmiina olevaa materiaalia kohtaan.

Opiskelijaohjaajien ohjauksen laatuun liittyviä tutkimuksia voisi tehdä eri ammattiryhmille suunnattuna. Kyselytutkimusta voisi tehdä myös muissa maissa samansuuntaisin tutkimuskysymyksin samoille kohderyhmille ja verrata saatuja vastauksia tässä opinnäytetyössä saatuihin vastaustuloksiin.

Lähteet

Ahonen, R & Lohtaja-Ahonen, S. 2011 & 2014. Palaute kuuluu kaikille. Risto Ahonen & Sirke Lohtaja-Ahonen ja Infor Oy. E-kirja (Ellibs). Viitattu 3.6.2022.

Artto, K; Martinuo, M & Kujala, J. 2006. Projektiliiketoiminta (s.224-229). WSOY, Helsinki. Viitattu 8.4.2021 & 22.8.2022. Saatavilla:

<https://www.aalto.fi/en/department-of-industrial-engineering-and-management/project-business>

Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Viitattu 23.8.2022. Saatavilla: [Hyvä, paha arviointi - Atjosen kirja nyt netissä - Hyvä paha arviointi - Confluence \(uef.fi\)](#)

Axelin, A; Stolt, M & Suhonen, R. 2016. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä.

Tutun yliopiston hoitotieteen laitoksen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja. 2. korjattu painos. Viitattu 16.2.2021.

Dale, B; Leland, A & Dale, J G. 2013. What Factors Facilitate Good Learning Experience in Clinical Studies in Nursing: Bachelor Students' Perceptions. ISNR Nursing, Vol 2013, 1-7. Viitattu: 7.6.2022.

Elomaa, L; Lakanmaa, R-L; Paltta, H, Saarikoski, M & Sulosaari V. 2008.

Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. 2. tarkistettu painos. Viitattu: 3.6.2022.

Finlex®. 1995. Asetus ammattikorkeakouluopinnoista 256/1995. Viitattu

9.4.2021. Viitattu: 3.8.2022. Saatavilla sähköisesti osoitteessa:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Friman, A. 2018. Oppimisen monet muodot – Työsuhteessa tapahtuva

harjoittelu. Ylempi AMK-opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu:

3.8.2022. Saatavilla:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/154675/OPPARIAnniinaF.pdf;jsessionid=B866E371AEA8AD180A1CBB3C9803595C?sequence=1>

Garfield, E. 2006. The History and Meaning of the Journal Impact Factor. The Journal of the American Medical Association. Vol 295, No 1, 90-93. Viitattu: 2.8.2022. Saatavilla: <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/202114>

González-García, A; Díez-Fernández, A; Leino-Kilpi, H; Martínez-Vizcaíno, V & Strandell-Laine, C. 2021. The relationship between clinical placement duration and students' satisfaction with the quality of supervision and learning environment: A mediation analysis. Nursing and Health Sciences. Vol. 23, 688-697. Viitattu: 8.6.2022. Saatavilla: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34089214/>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Tekijät ja Edita Publishing oy. Viitattu 11.4.2021. Saatavilla: <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-37-6495-1>

Honkavuo, L. 2020. Nursing students' perspective on a caring relationship in clinical supervision. Nursing ethics. Vol. 27(5), 1225-1237. Viitattu: 8.6.2022. Saatavilla: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31496366/>

Kanniainen, M-R; Kupias P & Nylund J. 2017. Mentoroinnin työkirja. Helsingin yliopisto. Viitattu: 27.12.2022. Saatavilla: [Mentoroinnin-tyokirja_A4.pdf \(helsinki.fi\)](#)

Kero, H. 2006. Verkkovideo osana oppimateriaalia. Puheviestinnän pro gradu-työ. Viestintätieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 7.4.2021. Saatavilla: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11280/1/URN_NBN_fi_jyu-2006298.pdf

Kotakorpi, A. 2021. E-learning: Mitä on verkko-oppiminen ja miten toteutetaan hyvä verkkokoulutus? Mediamaisteri-verkkosivusto. Saatavilla: [E-learning: Mitä on verkko-oppiminen ja miten toteutetaan hyvä verkkokoulutus? \(mediamaisteri.com\)](#)

Kumpulainen, R. 2017. Terveysalan opiskelijoiden kokemukset kliinisestä harjoittelusta. Opiskelijapalautteet vuosilta 2009-2015 erikoissairaanhoidossa. Ylempi AMK-opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu: 10.8.2022. Saatavilla:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140010/Kumpulainen_Riikka.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kääriäinen, M; Ruotsalainen, H & Tuomikoski, A-M. 2018. Opiskelijaohjaus harjoittelussa. Teoksessa: Saaranen, T; Koivula, M; Ruotsalainen, H; Wärnå-Furu, C & Salminen L. 2018. Terveysalan opettajan käsikirja. Tietosanoma. 2. uudistettu painos. Viitattu: 6.4.2021. Saatavilla:

<https://www.ellibslibrary.com/book/9789518854459>

Leino-Kilpi, H. 2018. Terveysalan koulutus ja etiikka. Teoksessa: Saaranen, T; Koivula, M; Ruotsalainen, H; Wärnå-Furu, C & Salminen L. 2018. Terveysalan opettajan käsikirja. Tietosanoma. 2. uudistettu painos. Viitattu: 6.4.2021.

Saatavilla: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789518854459>

Lewis, KO; Cidon, MJ; Seto, TL; Chen, H; Mahan, JD. 2014. Leveraging e-Learning in medical education. Current problems in pediatric and adolescent health care. Vol 44, No 6, 150-163. Viitattu: 27.1.2023. Saatavilla: [Leveraging e-learning in medical education - PubMed \(nih.gov\)](#)

Lindgren, A. 2020. Valmiudet työharjoitteluun. Tehyn opiskelijajäsenten näkemyksiä työharjoittelusta ja niihin liittyvistä valmiuksista. Tehyn julkaisusarja B. Selvityksiä 3/20. Viitattu: 3.6.2022.

Metsävuori, M & Mäntsälä, T. 2011. Herkkyyttä ja yhteispeliä ohjaukseen. Opintojen ohjauksen kehittämishankkeen raportti. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 120. Turun ammattikorkeakoulu. 2. korjattu painos. Viitattu: 6.4.2021. Saatavilla: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522162540.pdf>

Mieli.fi –verkosivusto. Tunteet ja tunnetaidot. Viitattu: 2.11.2022. Saatavilla: <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/tunteet-ja-tunnetaidot/>

Muthathi, I; Thurling, C & Armstrong, S. 2017. Through the eyes of the student: Best practices in clinical facilitation. Curationis. Vol 40(1): 1787. Viitattu: 10.8.2022. Saatavilla: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6091592/>

Mäkitalo, E & Wallinheimo K. 2012. Virtuaaliset oppimisympäristöt: innostava oppiminen, tehokas koulutus. Viitattu 6.4.2021. Saatavilla:

<https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-14-1693-4>

Nuutinen, A. 2018. Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessit Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin. Ylempi AMK-opinnäytetyö. Viitattu: 10.8.2022. Saatavilla:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/151173/Alexandra_Nuutinen.pdf;jsessionid=110C1546F8A8A1E84711929CB8ECC0F7?sequence=1

Ojanen, S. 2000. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. Palmenia-kustannus. Viitattu: 13.1.2023.

Omid, A; Haghani F & Adibi, P. 2016. Clinical teaching with emotional intelligence: A teaching toolbox. Journal of Research in Medical Sciences. Vol 2016;21;27. Viitattu: 6.4.2022. Saatavilla:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27904573/>

Opiskelijaohjauksen laatusuosituksset. 2017. Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto (ValOpe-verkosto) Kirjoittajina puolesta: Laitinen A; Taam-Ukkonen, M; Tarr, T; Teuvo, S & Timonen, L. Viitattu: 9.4.2021 & 4.8.2022. Saatavilla:

https://www.vsshp.fi/fi/ammattilaisille/opiskelijoille/perehdytys/Documents/Hoitoty%C3%B6n_Laatusuosituksset.pdf

Pitkänen, S; Kääriäinen, M; Oikarainen, A; Tuomikoski, A-M; Elo, S; Ruotsalainen, H; Saarikoski, M; Kärämänoja, T & Mikkonen, K. 2018. Healthcare students' evaluation of the clinical learning environment and supervision - a cross-sectional study. Nurse education today. Vol 62, 143-149. Viitattu 8.6.2022. Saatavilla: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29353088/>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Yhteiskuntatieteellinen

tietoarkisto, Tampere. Viitattu 28.6.2022. Saatavilla:

https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkasuja. Viitattu 15.2.2021. Saatavilla: [Microsoft Word - Opetusjulk. 62, lopull. \(univaasa.fi\)](#)

Silvennoinen, M & Tilli A-M. 2017. Palautemestari. Valmennus Onnistumisen avaimia. Viitattu: 26.8.2022.

Tuomikoski, A. 2019. Sairaanhoidajien opiskelijaohjausosaaminen ja ohjaajakoulutuksen vaikutus osaamiseen. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Viitattu: 16.8.2022. Saatavilla: [Sairaanhoidajien opiskelijaohjausosaaminen ja ohjaajakoulutuksen vaikutus osaamiseen](#)

Tuominen, R. 2022. BioTriCK-hanke vahvistaa ja kehittää osaamista. Bioanalyttikko-ammattilehti. Vol. 1. Viitattu 8.8.2022.

Turun ammattikorkeakoulu, 2021. BioTriCK (BLS Triangular Centre of Knowledge). Viitattu: 25.1.2021. Saatavilla: <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hae-projekteja/biotrick-bls-triangular-centre-knowledge/>

Turun ammattikorkeakoulun opinto-opas, 2022. Kliininen laboratoriotyöosaaminen, 20 op. Viitattu: 19.10.2022. Saatavilla: https://opinto-opas.turkuamk.fi/index.php/fi/PBIOS22A/course_unit/3852

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu: 29.11.2020.

Saatavilla:

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf?_ga=2.181974564.2017900281.1606669020-674686744.1606669020

Vehviläinen, S. 2014 & 2020. Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta. Sanna Vehviläinen ja Gaudeamus. 4. korjattu painos. Viitattu 31.3.2021.

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. PS-kustannus. 4. uudistettu painos. Viitattu 31.3.2021.

Vijayanathan, S; Premkumar, J; Jesudoss, I & Rajan, A. 2016. Nursing Students 'Perception of Clinical Experience. International Journal of Nursing Education. Vol 8 (1), 11-16. Viitattu: 10.8.2022.

Wepropol®. 2018. Ohjeistus Wepropolin käyttäjille EU:n yleisen tietosuojasetuksen edellyttämistä toimenpiteistä. Viitattu: 27.11.2020. Saatavilla:

<https://webropol.fi/wp-content/uploads/2020/11/GDPR-Guidance-1.1-FI.pdf>

LIITE 1: KIRJALLISUUSHAKUKOONTI

Tietokanta/tietolähde	Hakusanat	Rajaukset	"Osumien" määrä / hyödynnetty
Finna	ohja* harj* OR käytän* harj*	2010-2021 väh. yamk	Osumat: 57 Otsikko: 4 Abstrakti: 3 Valittu: 2 (yamk)
Finna	opiske* AND ohjaa*	2010-2021 väh. yamk (2 samaa)	Osumat: 55 Otsikko: 2 Abstrakti: 2 Valittu: 0
Finna	bioana* AND opisk*	2010-2021 väh. yamk (1 sama)	Osumat: 2 Otsikko: 0 Abstrakti: 0 Valittu: 0
Theseus	opiskelijan AND ohjaus	2010-2021 hoitotyö väh. yamk	Osumat: 76 Otsikko: 2 Abstrakti: 2 Valittu: 1
Pubmed	good practice AND stu- dent* AND superv* AND nurse	Full text, 10 years	Osumat: 34 Otsikko: 10 Abstrakti: 5 Valittu: 4
Pubmed	laboratory nurse AND student AND learning environm*	Full text, 10 years	Osumat: 38 Otsikko: 3 Abstrakti: 1 Valittu: 0
Pubmed	"biomedical laboratory science" AND student	Full text, 10 years	Osumat: 9 Otsikko: 0 Abstrakti: 0 Valittu: 0
Medic	harjoit* AND opisk* AND ohjaa*	Kokoteksti, 2011-2021, kaikki kielet, synonyymit käytössä	Osumat: 8 Otsikko: 3 Abstrakti: 2 Valittu: 0
Pubmed	good "clinical teacher" AND student	Free full text, 10 years	Osumat: 11 Otsikko: 6 Abstrakti: 5 Valittu: 1
Cinahl	" biomedical laboratory scientist "	"Full text", 2011-2021	Osumat: 1 Otsikko: 0 Abstrakti: 0 Valittu: 0
Cinahl	"laboratory science" AND "student" AND "practice"	"Full text", 2011-2021	Osumat: 24 Otsikko: 2 Abstrakti: 1 Valittu: 0
Cinahl	superv* AND "nurse student" AND "clinical education"	"Full text", 2011-2021, englannin kieli	Osumat: 36 Otsikko: 4 Abstrakti: 4 Valittu: 2
Cinahl	laboratory scien* AND student AND practice	"Full text", 2011-2022, englannin kieli	Osumat: 34 Otsikko: 1 Abstrakti: 0 Valittu: 0

LIITE 2: KIRJALLISUUSHAUN TULOS

Tutkimuksen / kehittämistyön tekijät, tutkimusvuosi ja -paikka	Tarkoitus	Aineisto, aineiston keruu	Keskeiset tulokset
Honkavuo, L. 2020. Suomi.	Tutkimus kartoittaa, miten ohjaajan ja opiskelijan välille on mahdollista muodostua opettavainen ja rakentava suhde käytännön harjoittelun aikana.	Haastattelu + kyselyosuus (N=21 sairaanhoitajaopiskelijaa)	Oppilaitoksen antamat valmiudet vaikuttavat myös kliniseen ohjaukseen. Tuloksissa käytiin läpi, mitkä tekijät vahvistavat opiskelijan ja ohjaajan välistä suhdetta.
Vijayananthan, S; Premkumar, J; Jesudoss, I & Rajan, A, 2016, Intia	Sairaanhoitajaopiskelijoiden havaintoja kliinisestä harjoittelusta, joiden avulla voidaan kehittää kliinistä oppimista.	Ryhmähaastattelut (ryhmäkeskustelut). Yht. 6 ryhmää, joissa 7-10 sairaanhoitajaopiskelijaa.	Hoitajaopiskelijat eivät olleet kokonaisvaltaisesti tyytyväisiä kliiniseen harjoitteluun. Tutkimus toi esiin ehdotuksia harjoittelun kehittämiseen.
Dale, B; Leland, A & Dale, J G, 2013, Norja.	Kartoittaa, minkälaiset asiat harjoittelussa luovat hyviä oppimiskokemuksia hoitotyön kandidaattiopiskelijoiden kokemana.	Viimeisen vuoden, harjoittelut läpikäyneiden opiskelijoiden ryhmähaastattelu (N=7).	Tutkimuksessa kategorisoitiin yksilöllisiä, relationaalisia sekä organisaatioon liittyviä asioita, jotka opiskelijoiden mukaan luovat hyvät olosuhteet kliiniseen oppimiseen ja oppimismotivaation ylläpitoon.
Pitkänen, S; Kääriäinen, M; Oikarainen, A; Tuomikoski, A-M; Elo, S; Ruotsalainen, H; Saarikoski, M; Kärsämänoja, T & Mikkonen, K. 2018. Suomi.	Kuvata terveydenhuollon opiskelijoiden arviota kliinisestä oppimisympäristöstä ja ohjauksesta sekä tunnistaa mitkä tekijät vaikuttavat arvioon.	Online-kysely (CLES+T) sairaanhoitajaopiskelijoille, joilla oli kokemusta harjoittelusta tietyssä valitussa suomalaisessa yliopistosairaalassa (N= 1973).	Yksilöllinen ja tavoitteellinen, ennalta suunniteltu ohjaus sekä nimetyn ohjaajan ja opiskelijan välinen suhde positiivisessa ympäristössä vaikuttaa merkittävästi opiskelijan oppimiseen harjoittelussa.
González-García, A; Díez-Fernández, A; Leino-Kilpi, H; Martínez-Vizcaino, V & Strandell-Laine, C. 2021. Chile, Espanja sekä Suomi.	Tavoitteena oli tutkia, onko kliinisen harjoittelun keston ja harjoitteluun liittyvän tyytyväisyyden välillä yhteyttä.	Analysoitiin sairaanhoitajaopiskelijoilta valmiiksi kerättyä CLES+T-tilastodataa, joita kerätty 17 korkeakoulussa, yhdeksässä Euroopan maassa (n = 1903 opiskelijaa)	Opiskelijat, joiden harjoittelujakso oli pidempi, olivat yleisesti tyytyväisempiä kliiniseen harjoitteluunsa sekä myös tyytyväisempiä ohjaajaansa ja oppimisympäristöönsä.
Muthathi, I; Thurling, C & Armstrong, S. 2017, Etelä-Afrikka.	Kartoittaa ryhmähaastatteluiden avulla (N= 24), minkälaista kliinistä ohjausta sairaanhoidon opiskelijat halusivat harjoittelupaikkojensa tarjoavan.	Ryhmähaastattelut (3 ryhmää), N=24.	Harjoittelu "laboratorion" sekä työelämän sairaanhoitajien on tärkeää osallistua opiskelijoiden ohjaukseen. Näiden kahden oppimisympäristön tulee standardoida opetuksensa ja toimintatapansa yhteneväisiksi.
Omid, A; Haghani F & Adibi.	Perehtyä Golemanin tunneälymalliin (emotional	Perehtyminen EI-malliin sekä opiskelijaohjausai-	Tunneälymallin sekä aiemman kirjallisuuden pohjalta tutkijat

LIITE 2: KIRJALLISUUSHAUN TULOS

P. 2016, Iran.	intelligence, EI) ja verrata tunneälymallia kirjallisuuteen, jossa on selvitetty hyvän klinisen ohjaajan kriteereitä.	heeseen liittyvään kirjallisuuteen.	poimivat 12 toimintoa, joita tunneälyä omaavalla käytännön ohjaajalla tulisi olla.
Nuutinen, A. 2018. Suomi.	Laatia opiskelijaohjausprosessit bioanalytikko-opiskelijoille, jotka tulevat ammattitaitoa edistävään harjoitteluun Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin.	Kirjallisuuskatsaus ja haastattelututkimus prosessien soveltavuuteen liittyen (N=36 opiskelijaa).	Laadittiin opiskelijaohjausprosessikaaviot Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin käyttöön.
Friman, A. 2018. Suomi	Suunnitella & testata mallia, jossa kolme lähihoitajataustan omaavaa sairaanhoitajaopiskelijaa palkattiin lähihoitajan vakanssiin neljän kuukauden ajaksi. Hankkeen avulla haluttiin saada tietoa työsuhteessa suoritetun harjoittelun toimivuudesta opiskelijoiden, työelämän ohjaajien sekä työyhteisön näkökulmasta.	Avoimet haastattelut sekä harjoittelujakson päiväkirjoista koottu informaatio (n=3).	Työsuhteessa tapahtuva harjoittelu tuki sekä vahvisti opiskelijoiden ammatillista kasvua ja osaamisen vahvistumista monin tavoin.
Kumpulainen, R. 2017. Suomi.	Käydä läpi Yamk-opinnäytetyössään Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin CLES+T-kyselyn opiskelijapalautteiden vastauksia avoimeen kysymykseen koskien opiskelijaohjausta. Avoimessa kysymyksessä kartoitetaan "Mitä muuta haluaisit kertoa harjoittelujaksoon liittyen? Voit myös antaa vapaasti palautetta tähän".	CLES+T-kyselyt, joita oli kerätty vuosina 2009-2015 Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin erikoissairaanhoidon opiskelijapalautteina.	Tutkimustuloksina muodostui neljä pääluokkaa, jotka kuvaavat kokemuksia klinisen harjoittelun harjoitteluympäristöstä, ohjauksellisista lähtökohdista, ohjauksuhteesta ja oppilaitosyhteistyöstä. Harjoittelu ja ohjaus on kehittynyt viime vuosien aikana, mutta on ilmaantunut myös uudenlaisia, terveysalan jatkuvien muutosten tuomia haasteita.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
MASTER-tutkinnot /Terhy

TURKU AMK

WEPROPOL®-KYSELYN SAATEKIRJE

15.3.2021

Opinnäytetyön nimi: Hyvä käytännön ohjaaja – Verkkomateriaalin suunnittelu BioTriCK-hankkeeseen.

Hyvä bioanalyttikko-opiskelijan käytännön ohjaaja

Kohteliaimmin pyydän Sinua vastaamaan liitteenä olevaan Wepropol®-kyselyyn, jonka tarkoituksena on kartoittaa yleistä hyvän opiskelijaohjaajan määritelmää.

Tässä kehittämisprojektissa laaditaan kirjallisuuskatsauksen sekä ohjaajille ja opiskelijoille suunnattujen kyselyiden pohjalta opetusmateriaalia verkko-oppimislustoille (BioTriCK-hankkeen verkkosivut ja VSSHP:n Moodle verkkoalusta). Opetusmateriaali on suunnattu erityisesti niille VSSHP:n käytännön ohjaajille, jotka ohjaavat bioanalyttikko-opiskelijoita työssään. Tarkoituksena on oppimateriaalin avulla kehittää opiskelijan ohjausta ja yhtenäistää ohjauksen laatua. Materiaali on valmistuttuaan kuitenkin myös muidenkin alojen hyödynnettävissä, koska koskee yleisiä hyviä käytäntöjä opiskelijan ohjaukseen liittyen.

Tämä kysely liittyy osana Turun ammattikorkeakoulussa suorittamaani ylempään ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvaan YAMK-opinnäytetyöhön. Opinnäytetyöni ohjaaja on Krista Salo-Tuominen, joka toimii lehtorina Turun ammattikorkeakoulussa (terveys ja hyvinvointi). Tämä aineiston keruu liittyy itsenäisenä osanaan kansainväliseen BioTriCK-hankkeeseen, jossa Turun ammattikorkeakoulu on mukana.

Kyselyn tuloksista ei ole tunnistettavissa yksittäistä vastaajaa eikä vastaajilta kysytä minkäänlaisia henkilö- tai tunnistetietoja. Linkki on yleinen linkki, joka on kaikille vastaajille sama. Vastaajat eivät ole tutkijalle näin ollen jäljitettävissä edes sähköpostin välityksellä. Tutkimuksen tekijä huolehtii aineiston tietoturvasäilyttämisestä ja pääsy aineistoon on ainoastaan hänellä. Tutkimuksen valmistuttua aineisto hävitetään. Ole ystävällinen ja vastaa ohessa olevan linkin kautta 1.11.2021 mennessä. Vastaamalla kyselyyn hyväksyt vastaustietojen tallentamisen.

Vastauksesi ovat arvokasta tietoa. Vastaaminen on luonnollisesti vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen on nopeaa ja kestää noin 2 minuuttia.

Vastaan mielelläni mahdollisiin lisäkysymyksiin.

Vastauksistasi kiittäen:

Leena Lauos

Bioanalyttikko/ yamk-opiskelija

leena.lauos@edu.turkuamk.fi

WEPROPOL®-KYSELYN SAATEKIRJE

15.3.2021

Opinnäytetyön nimi: Hyvä käytännön ohjaaja – Verkkomateriaalin suunnittelu BioTriCK-hankkeeseen.

Hyvä bioanalyttikko-opiskelija

Kohteliaimmin pyydän Sinua vastaamaan liitteenä olevaan Wepropol®-kyselyyn, jonka tarkoituksena on kartoittaa yleistä hyvän opiskelijaohjaajan määritelmää.

Tässä kehittämisprojektissa laaditaan kirjallisuuskatsauksen sekä ohjaajille ja opiskelijoille suunnattujen kyselyiden pohjalta opetusmateriaalia verkko-oppimislustoille (BioTriCK-hankkeen verkkosivut ja VSSH:n Moodle verkkoalusta). Opetusmateriaali on suunnattu erityisesti niille VSSH:n käytännön ohjaajille, jotka ohjaavat bioanalyttikko-opiskelijoita työssään. Tarkoituksena on oppimateriaalin avulla kehittää opiskelijan ohjausta ja yhtenäistää ohjauksen laatua. Materiaali on valmistuttuaan kuitenkin myös muidenkin alojen hyödynnettävissä, koska koskee yleisiä hyviä käytäntöjä opiskelijan ohjaukseen liittyen.

Tämä kysely liittyy osana Turun ammattikorkeakoulussa suorittamaani ylempään ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvaan YAMK-opinnäytetyöhön. Opinnäytetyöni ohjaaja on Krista Salo-Tuominen, joka toimii lehtorina Turun ammattikorkeakoulussa (terveys ja hyvinvointi). Tämä aineiston keruu liittyy itsenäisenä osanaan kansainväliseen BioTriCK-kehittämishankkeeseen, jossa Turun ammattikorkeakoulu on mukana.

Kyselyn tuloksista ei ole tunnistettavissa yksittäistä vastaajaa eikä vastaajilta kysytä minkäänlaisia henkilö- tai tunnistetietoja. Linkki on yleinen linkki, joka on kaikille vastaajille sama. Vastaajat eivät ole tutkijalle näin ollen jäljitettävissä edes sähköpostin välityksellä. Tutkimuksen tekijä huolehtii aineiston tietoturvasäilyttämisestä ja pääsy aineistoon on ainoastaan hänellä. Tutkimuksen valmistuttua aineisto hävitetään. Ole ystävällinen ja vastaa ohessa olevan linkin kautta 1.11.2021 mennessä. Vastaamalla kyselyyn hyväksyt vastaustietojen tallentamisen.

Vastauksesi ovat arvokasta tietoa. Vastaaminen on luonnollisesti vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen on nopeaa ja kestää noin 2 minuuttia.

Vastaan mielelläni mahdollisiin lisäkysymyksiin.

Vastauksistasi kiittäen:

Leena Lauos

Bioanalyttikko/ yamk-opiskelija

leena.lauos@edu.turkuamk.fi